

Hind 24.90 krooni

HEA LAPS

JA TEMA SÕBRAD JA SUGULASED



Positell:

Lenna Kuurmaa

Päikesevarjutus

Eesti Kool

Pariisis

**Ja nüüd
ma hakkan
lugema!**

**Koerad
internetis**

Vulkaanidest

**Regivärss
uues kuues**

**Max Moda
moefestival**

**Mida räägib
rukkirääk?**

**Luksemburglased
ioonistavad eesti
rahvarõivaid**



Triibu-Liine juunitervitus!

Siin on siis meie aprillinumbri võistluste võitjate nimed. Preemiate kättesaamisega on nii, et Tallinna, Harju-, Lääne-, Järva-, Pärnu- ja Lääne-Virumaa lugejate auhinnad ootavad Kullo Lastegaleriis (Kuninga 6, Tallinn, avatud teisipäevast laupäevani kella 10 – 18). Lõuna-estlaste preemiad toimetatakse O. Lutsu nimelisse Keskraamatukogusse (Tartu, Kompanii 3/5). Kui kellelgi on muid soovet, siis palume toimetusse kirjutada, helistada või meilida!



Barbie 'd võitsid

seekord **ANNABELL DONTSOV** Võrumaalt, **ELERIIN JÜRISAAAR** Pärnjõelt, **PIPI-LOTTA KULLA** Laevast ja **MARTA LUISA NAELAPÄÄ** Tallinnast. Ergutusauhinnad saavad veel **JANE-LY JALAKAS** Väike-Maarjast, **MARI ROOS** Türitl, **ANETT MATTO** Kärdlast ja **GRETHE-LY KANGUR** Laevast.



tõi loos **ALAN MARCUS ARON**ile Tallinnast, väiksemad karbid võitsid **MARTIN KILGI** Türitl ja **KEINERT ROOSE** Laevast.

Ristsõna-plaadid võitsid **JANE KAND** Saaremaalt ja **ELISE ERNESAKS** Tallinnast.

Aprillini lahendajatest saab „Ottoline ja Kollase Kassi“ omanikuks **TRIINU SEPP** Tallinnast, R. Dahli „Kaelkirjak, Pelku ja mina“ võitis **INDREK NIINEMETS** Väike-Maarjast.

Lembitu-mõistatuse auhind, L. Lowry „Andja“ läheb **PILLE MARKOV**ile Pukast.

Mosaici T-särgid võitsid **MANN RASK** Luunjust, **KÄTLIN LUHT** Türitl ja **MARGIT BASMANOVA** Väike-Maarjast.

Järgmises numbris juba järgmised auhinnad!

Kes-Mis-Kus?

Nr 6-2010



Luksemburgi 1. Euroopa Kooli kollektiivi töö

- 3 Luulet: Mihkel Mäekalle, Anni Rada, Jean-Luc Aer, Johannes Erikso
- 4 Regivärs uus kuues
- 5 Pilk Pariisi Eesti Kooli
- 6 Kunst: Luksemburg 1. Euroopa Kool joonistab eesti rahvariideid
- 7 Oma sulega: Maarja Vinkel
- 8 Tiit Kändler vulkaanidest
- 10 Kristina Kass verekoeraveebist
- 12 Viktoriin ja Lembitu mõistatus
- 13 Naeru-uss
- 14 Steni võistluselt: Triinu Nurmjõe
- 15 Mustkunstnik Ande
- 16 Lugemisest
- 18 Mis uudist?
- 19 Peep Veedla rukkiräägust
- 21 Poster 1 Lenna Lenna Kuurmaa
- 22 Poster 2 Kino Päikesearjutus
- 25 Ettevaatust elektriga!
- 26 Südameliit hobusekõnnakust
- 27 Ilmar Trulli ristsõna
- 28 Järgehoidja
- 29 Lugemisvõistluse võitjad
- 30 Osavnapp Lully Gustavsoni piknikunipid
- 31 Sandra sööginurk: maiustama!
- 32 Ülle Uibo-Lanto „Kapipuu ja õuepuu“
- 34 Barbindus: Väike merineitsi
- 35 Reet Mängel-Juuse koomiks
- 36 Paetismid
- 37 Kinokuju suvefilmidest
- 38 Siit nurgast ja sealt nurgast
- 39 Irise näovärvikool: Hinge peegel
- 40 Söber Veltzi rokikool: Petula Clark
- 42 Westholmi „Pöial-Liisi“
- 43 Max Moda moefestival

Väljaandja: Mittetulundusühing Hea Laps
Harju 1, 10146 Tallinn Tel: 631 44 28
Hea.Laps@mail.ee

Tellimisinfo: Ajakirja saab tellida kõigist Eestimaa postkontoritest ja Hea Lapse veebilehelt
www.healaps.ee/tellimine

Trükk: Reusner

Ajakiri Hea Laps ilmub kord kuus

Toimetaja Leelo Tungal, leelo@healaps.ee

Levijuht Andrus Lauringson, andrus@healaps.ee

Kujundaja Vivika Kait, vivika@healaps.ee



Kodumaa

Vaatan välja aknast
ja näen seda ilusat kodumaad.
See on nii ilus, nii kaunis,
et pisara silmisse saan.

See kodumaa on üpris vana —
juba 91 on ta täis.
Aga teda maha jätta on ikkagi paha,
sest hoolitsust ja armastust on täis.

Anni Rada
Viljandi Maagümnaasiumi 7. klassist

Kevad

Tuli juba praegu kevad
ja kõik inimesed tegutsevad.
Lehmad, kanad ja ka sead,
nemad on küll väga head.
Kui lilli näed sa kasvamas,
siis siilid juba nosimas.
Tulid linnud lõbusad,
ehitasid pesad tõhusad.

Jean Luc Aer
Orissaare Gümnaasiumi 3. klassist

Kevad metsas

Orav mängis pajupilli,
karu tantsis varbad villi.

Määris peale mett ja vaha,

haige olla ta ei taha.

Kätte jõudis kevad kena,

orav ostis uue reha.

Riisus lehti, riisus muru,

tihti käis ta Nõmme turul.

Loomad terved, rõõmus meel,

kevad täiega on teel.

Mihkel Mäekalle
7a Tallinnast

Kevad

Kevadel kraavid veega täituvad,
lumikellukesed kevade märke näitavad.
Kui metsas hoolega vaatad ringi,
võid näha puu all sinililli.

Kui karu enam ei maga,
pole suvi mägede taga.
Kui peaksid rästikut nägema,
siis mine ta juurest minema!

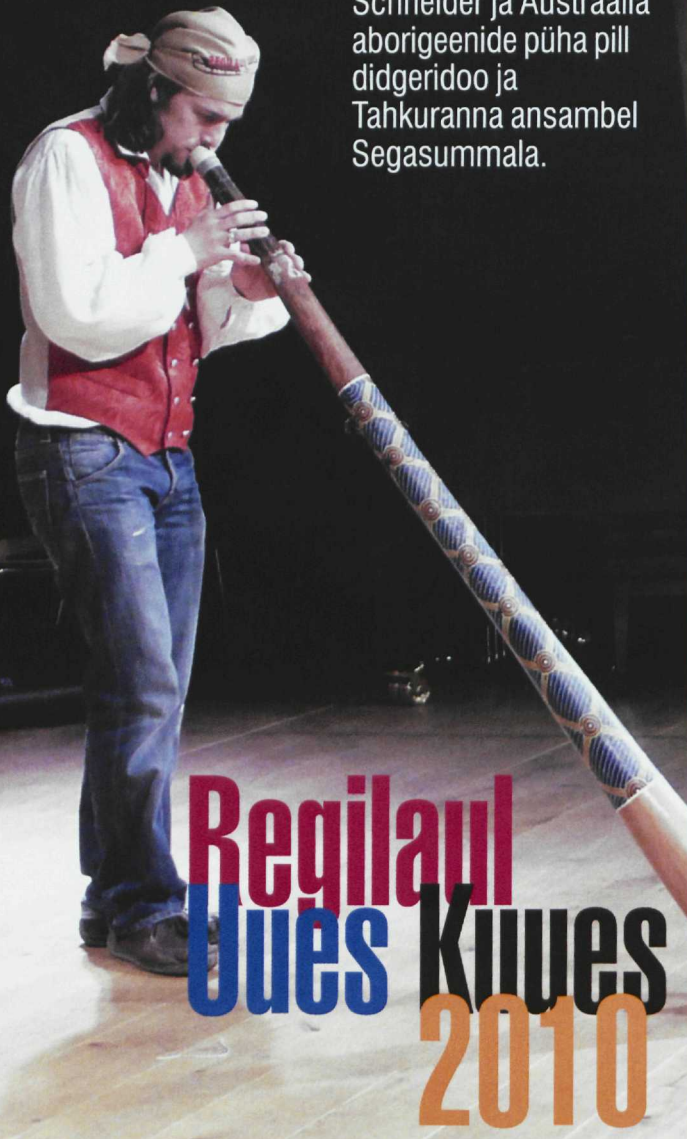
Johannes Erikso
Orissaare Gümnaasiumi 3. klassist



**Täname Kultuuriministeeriumi,
Kultuurkapitali ja Hasartmängumaksufondi.**

**Suur aitäh Haridus- ja Teadusministeeriumile,
kes tellis ajakirja 585-le koolile!**

● Piltidel on Waskhar Schneider ja Austraalia aborigeenide püha pill didgeridoo ja Tahkuranna ansambel Segasummala.



Regilaul Uues Kuues 2010



Fotod: Merit Männi

Üle-eestiline laste pärimusmuusikafestival Regilaul Uues Kuues toimus juba kuuendat korda. Ja viiendat korda korraldas seda Väätša Põhikool. Seekord toimus festival Türi Kultuurimajas, sest meie mõisakool on renoveerimisel.

Laste esinemiste hulgas oli palju lahedaid etteasteid, mis meile kõigile meeldisid. Žüriisse kuulusid Ingrid Rütel, Cätlin Jaago, Triinu Taul, Silver Sepp ja Waskhar Schneider. Meie festivalil on see omapära, et preemiad saavad kõik. Žürii vaatab, mida igast esinemisest kiita. Meie, Väätša lapsed, saime Aura Valge Klaari limonaadi ja Balbiino jäätist.

Varem ei ole meie festivalidel väliskülalisi olnud. Waskhar Schneider tuli Saksamaalt ja tutvustas eksootilisi pille: didgeridood, kalimbat ja monokordi. Ta valdab ka ülemheli-laulu ja mongoolia kõrilaulu. Tema esinemine oli väga põnev. Avatud olid ka erinevad töötoad: poiste käsitöötuba, muinas-jututuba, loodusapteek, KUMA ristsõnatuba, vormsi ristide valmistamise tuba, väikekandle õpituba, tantsutuba ja loodusfilmide tuba. Õhtul andis kontserdi ansambel PAABEL. Nende esinemine meeldis kõigile väga. Meile meeldis igatahes küll see päev, loodame, et ka teistele.

Liili Filippov ja Laura-Liisa Valdur Väätša Põhikooli 4. klassist

WASKHAR SCHNEIDER:

“Ma olen ikka veel vaimustuses. Nii palju loomingulisust ja kvaliteeti! See oli väga muljetavaldav. Mulle oli see suur au ja rõõm, et sain sellisel üritusel osaleda.

Mul on mulje, et Regilaulul Uues Kuues on lastele ja noortele positiivne mõju. Ühelt poolt saavad nad rinda pista Eesti muusikatraditsiooniga, hoida seda elujõulisena ning teiselt poolt väljendada loominguliselt ja kunstiliselt oma igapäevaseid soove, unistusi, muresid. Peale selle nägime sel festivalil ka moodsaid seadeid ning laenusid teiste kultuuri-ringkondade kaasaegsest muusikast, nagu näiteks räpp või sümfoonia muusika. Seda kõike kasutati võluvalt ja naljaga pooleks.

Sellise kontseptsiooniga saab noori inimesi varustada kõigega, mida nende hingeline areng vajab.”

Preemiad said Väätša Põhikool (Ulvi Tamm), Laupa Põhikool (Virve Kaljula), Pärnjõe Pilliringipunt (Kalli Rõõmusaare), Nõmme Noortemaja segaansambel (Marika Moks), Tahkuranna ansambel Segasummala (Piret Variksaar, Anu Nõmm), Paide Gümnaasiumi kodutütred (Siiri Siitska, Malle Nõöp), Kapten Trumm (Halliki Pihlap), Wigla, Vodja Kool (Janne Palu, Keiu Juurmaa, Ulvi Tamm), Türi Poistekoor (Eda Liblik, Ulvi Tamm), Nõmme Noortemaja poisid ja viiuldajad (Marika Moks, Kaari Klesment), Retla Kool (Eda Liblik), Tootsi Põhikool (Kalli Rõõmusaare), Poissmehed (Tea Saar), Peetri Põhikool (Hedi Jürgen, Indrek Roosi), Türi Gümnaasiumi tütarlasteansambel (Tea Saar, Siisike (Sirje Grauberg), Sireli (Halliki Pihlap) ja Pereansambel (Tiina Kivimäe).



Pariisi head eesti lapsed

Pransusmaa pealinnas, imekaunis Pariisis, on põnevat vaatamist nii palju, et ilmselt ei jõuaks ka terve aastaga kõiki tähelepanuväärseid paiku läbi käia. Ega pariislased ise ka iga nädal Eiffeli torni juurde jõua ja küllap on neilgi oma kodulinnas kohti, mida avastades tehakse suured silmad. Eesti päritoluga noor luuletaja ja tõlkija Tarah Xaintorxare, kellega Pariisis ringi käisime, imestas küll, kui südalinnas sattusime Heade Laste tänavale. Jah, Rue des Bons Enfants asub üsna Louvre'i lähedal – ilmselt elas ja elab praegugi seal eriti palju häid lapsi!

Aga Pariisi on koos oma vanematega sattunud elama ka terve hulk häid eesti lapsi, ning juba kaks aastat tegutseb seal ka eesti kool. Suuruse poolest ei saa seda Luksemburgi või Stockholmi koolidega võrrelda, kuid eesmärk on seesama: emakeele ja eesti tavade hoidmine. Eesti keele oskamine pole probleemiks nendele, kelle mõlemad vanemad on eestlased, kuid üpris palju on ka selliseid peresid, kus ainult ema või isa valdab eesti keelt, ning nende laste jaoks on eriti tähtis see, et nad saaksid kas või vahetevahel oma eakaaslastega mängides, lauldes ja meisterdades suhelda eesti keeles.

Praegu tegutseb Pariisi Eesti Kool Eesti Vabariigi Suursaatkonna ruumes, kus kogunetakse kord kuus. Õpilasi on koolis kuusteist, ning õppetöök on nad jagatud kolme vanusegruppi. Kolme õpetaja käe all õpitakse eesti keelt ja kirjandust, laule, näidendeid, ringmänge ja rahvakombeid. Varakevadelisel päeval, kui mina sellesse kooli jõudsin, olid lapsed tegelnud suure maalritööga: ühiselt keedeti-värviti lihavõttemune just nii, nagu seda on meie esiemad aastate kaupa teinud. Sibulakoored, värvilised paberid, lõngajupid – kõik läksid käiku ning munad said vahvalt siiruviirulised. Prantsuse lastel sellisest asjast aimu ei ole: nemad on harjunud koduaiast otsima šokolaadimune, mida kohalikud jänkud sinna poetavad.

Lastega koos lustivad pühapäevakoolis ka nende emad-isad, kellel on vahva omavahel emakeeles suhelda. Kuna koolipäev on üsna pikk ja osa lastest väikesed, siis toob iga pere kaasa suupoolist, mida suurel vahetunnil ühise laua taga lastakse hea maitsta. Prantsusmaal pole emadel beebidega kodus olemiseks kahjuks nii pikka puhkust kui meil, ning lasteaeda viiakse titad juba kolme-neljakuuselt. Ka õppimine algab seal varem: nelja-aastane Milena, lauljatar Lembe Loki tütar, on juba teist aastat koolilaps. Hindeid ta veel ei saa – nende asemel kirjutab õpetaja koolitööde juurde kiitvaid või laitvaid märkusi.

Eesti suursaadiku abikaasa, ajakirjanik Tiina Väljaste õpetab eesti keelt ka täiskasvanutele – nii mõnigi prantsuskeelne isa soovib oma perega eesti keeles suhelda.

Kuigi lapsed käituvad suursaatkonna majas väga korralikult, loodavad Pariisi eestlased tulevikus saada endale päris oma kooliruumid, kuhu saaks rajada ka suurema raamatukogu. Ametlik lugemisaasta hakkab küll juba poole peale jõudma, kuid raamatute lugemine jääb tähtsaks läbi aegade.

Leelo Tungal



● Pariisi Eesti Kooli lastel on mõnus ka vahetundide ajal.



● Elynn ootab koolivaheaega, et koos ema Kerstiga vanema juurde Saaremaale sõita.



● Uus õpetaja Kard Männil on eesti lastekirjaniku J. Oro lapselapselaps.



● Heade Laste tänaval.

● Milenale meeldib üle kõige tantsimine.

Eesti rahvarõivad teiste rahvaste pilgu läbi

Luksemburgi 1. Euroopa Kooli õpetaja **Tiina Malt** õpetab lisaks sealsetele eesti lastele ka teistest rahvustest õpilasi. Nimelt on kooli tunniplaanis põnev õppeaine: Euroopa tunnid, milles õpitakse tundma teiste rahvaste kultuuri ja kombeid. Talvel külastas kooli rahvatantsuansambel „Känd ja käbid“, kelle esinemine meeldis kogu kooliperale üliväga, ning õpetaja Tiina seltsis õppisid lapsed eesti rahvatantse ja joonistasid meie rahvarõivaid. Siin näete õlipastellitehnikas tehtud joonistusi, mille autoriteks on hispaania, prantsuse, saksa, portugali, soome, bulgaaria, rootsi, leedu ja hollandi rahvusest 4. klassi õpilased. Iga pildiga tegeles mitu last, sestap pole siin kirjas autorite nimesid. Aga pildid on uhked – nagu teadagi ka rahvariided!



Inse...

Insert ja insener,
ootavad tühjuses.
Ühel lõpuks, teisel alguseks
vaatavad kaugusse.

Insert ja restart-
jällegi sarnane lõpp.
Tekkis hasart —
arvutiklahv teeb klips-klõps.

Vaikus. Punkt.

Rahutu hing tahab midagi öelda,
aga ei saa.
Üritab tõe eest end varjata, peita.
Ja punkt. Ei saa.

Hääletus, vaikne paberikahin
löhestab klassi haudvaikset, tumma meelt.
Õpetaja kontsatald, vaikse vihmasahin.
Taaskord punkt. Tulija teelt.

Mida ma mõtlen, mida ma ütlen, ei
teada Sa saa.
Sina oled tasa ning jälgid meid.
Vaikus. Punkt. Jaa.

Hoides peos
kuuseokkaid

Hoides peos kuuseokkaid,
tuleb taas meelde talv.
Talv, mil neid korjasin.
Talv, kui neid ootasin.
Ümberringi avar metsalaid.
Talv, mille mõõteriistaks mall.

Hoides peos kuuseokkaid,
tundub maailm smaragdroheline-hall.
Talvele loodud need härmas smaragdid,
kuuse all hilised pühadepakid.
Mõtlen praegu sellest vaid,
ja mu ees suur lumevall.



Maaria Vinkel Põlulast



Tere!

Mina olen Maarja. Ma elan Virumaal, Viru-Kabala külas. Olen 15 aastane, õpin Põlula Kooli 8. klassis ja samuti muusikakoolis, kus õpin klaverimängu. Koolis meeldivad mulle ainetest kõige rohkem geograafia ja muusika. Mul on 1 suurem õde ja kaks koera ja üks kass. Armastan väga loomi. Mulle meeldib väga muusika — klaverimäng, laulmine ja muusika kuulamine, samuti armastan lugeda ja viibida looduses. Minu hobide hulka kuulub ka luuletamine. Minu luuletused võivad paista esmapilgul tühiste teemadena, aga kui neid lugeda, saab aru, et mõte selle sees on palju suurem. Kui olin noorem, kirjutasin klassikalisi luuletusi, mis lähevad riimi nii ülalt kui alt, aga nüüd olen jõudnud tõdemusele, et luuletuse "koostis" ei ole ainult kramplikult kokkusurutud riimide kuhjad, vaid et luuletused võivad olla ka sootuks teistsugused. Nad ei pea minema riimi, kõige tähtsam on hoopis mõte, mida nad kajastavad. Loodan, et teile meeldivad mu luuletused.

Tiit Kändler, teaduskirjanik

Tulemäed ohustavad elu ja abistavad seda

Kes ei usu, et Maa on seest soe, see hakkab kindlasti uskuma, kui näeb kas või telekast mõne vulkaani purset. Maa avaneb ja paiskab välja kive, sulakividest laavat ja veeauru ja tuhka ja tolmu ja erinevaid gaase. Äsja Euroopas Islandil pursanud vulkaan suutis inimestele selgeks teha, et kui vägevad ka ei olda, loodusjõudude vastu ikkagi ei saa. Tore oli, et see vulkaan ei tapnud inimesi. Siiski paiskas see segi paljude lennukitel lendavate inimeste plaanid.

Vulkaanid ei hooli ei inimestest ega lennuilmast. Ometi on elu tekkinud ja elurikkus püsinud vulkaanide toel. Tänu veealuste vulkaanide kuumusele arenesid välja mitmed

erinevad lihtsad, kuid tegusad üherakulised elukad. Nood vahel tulivihased vulkaanilised trollid suudavad muuta ka Maa kliimat.

Vulkaanide olemasolu ja teadmised nende võimaliku käitumise kohta ei ole inimkonnale mingi uudis. Uudis pole seegi, et vahel paiskub vulkaanist atmosfääri imepeenike, enamjaolt millimeetri tuhandikosa suurustest klaasjatest osakestest koosnev tuhk.

Pole kahtlust, et vulkaan võib atmosfääri paisata nõnda suure koguse gaase ja tolmu, et Maa keskmine temperatuur mõneks ajaks alaneb. On näiteks teada, et seda temperatuuri langetasid 1991. aastal pursanud Pinatubo, 1883. aastal

tegutsenud Krakatau ja 1815. aastal tegutsenud Tambora. Näiteks Krakatau purskele järgnenud aastal oli keskmine temperatuur 1,2 Celsiuse kraadi võrra madalam. Tambora purse alandas järgmise aasta temperatuuri ühe kraadi võrra. Tuhaosakeste pilved ei lase osal päikesekiirgusest maapinnani jõuda. Atmosfääri ülakihid muutuvad soojemaks, ent maapinnale lähemad kihid külmemaks.

Ida-Aafrikas kuue miljoni aasta eest pursanud vulkaanid põhjustasid selliseid kliimamuutusi, mis võisid isegi sundida inimese eelasi puu otsast alla ronima ja kahel koival kõndima õppima. Nemad elasid tekkinud hiiglaslikust orust ida pool, kus kadusid metsad ja tekkisid rohtlad ja savannid, samal ajal orust läänes, kus säilisid vihmametsad, jäid ahvid puude otsa.



Hiidvulkaanide purskeid on tunda üle kogu maakera, need võivad muuta Maa kliimat pikemaks ajaks. Arvatakse, et hiidvulkaanid on põhjustanud massilisi elustiku väljasuremisi nagu näiteks 248 miljoni aasta eest Permi ajastu lõpul. Siiski pole selliseid ülivõimsaid purskeid olnud Maa ajaloo palju. Nüüdisinimese ajaloo ajal on selliseid olnud kaks. Arvatakse, et 74 000 aasta tagune Toba superpurske kiirendas jääaja tulekut ning võis põhjustada varase inimkonna märkimisväärse vähenemise.

Vulkaanipursked muudavad tundmatuseni ka ümbritsevat maastikku ning hävitavad sealset elu. Miks siis inimesed kipuvad elama vulkaanide läheduses või isegi nõlvadel nagu näiteks Etna ja Fuji puhul või Indoneesias, kus põllumehed harivad maad tegevulkaanide kraatrite sisemuses lebavate järvede ümber? Aga seepärast, et vulkaaniline tuhk ja muu väljapaisatu sisaldavad väga palju taimedele ülivajalikke ühendeid. Vulkaan hävitab elu, selleks et võimaldada uuel elul tegusalt kasvama hakata. Vulkaani jalamil elamine ja põllu- pidamine on küll ohtlik, aga seni, kuni tulemägi ei purska, kannab maa hästi vilja ja elu on tulusam kui mujal.

Vulkaane jälgitakse hoolega

Islandil leidub Maal üliharuldasi vulkaane, mis tegutsevad liustike all. Neid nagu teisi planeedi tegevulkaane jälgitakse pidevalt. Vulkaanide käitumist on lihtsam ennustada kui maavärinate, tornaadode, üleujutuste või tsunaamide oma. Kui on vaid piisavalt raha, siis saab vulkaanide ümber panna maa võnkumisi mõõtvaid seadmeid ehk seismomeetreid. Need siis annavad teada, millal vulkaan rahutuks muutub. Ka on võimalik mõõta vulkaanimäe suurust. Kui see suureneb, võib oht olla lähedal.

Vulkaanid on jätnud oma kindla jälje erinevatesse kultuuridesse ja kujundanud inimese käitumist. Üks kuulsamaid vulkaanipurskeid muutis koguni võimsa Rooma riigi ajalugu. Vesuuvi purske toimus aastal 79 ja mattis 25 meetri paksuse tuha alla rikka Pompei linna, kus elas umbes 20 tuhat inimest. Neile oli see hukatuseks, ent vulkaanituhk säilitas nõnda olulise tükikese kaugest ajaloo, konserveerides selle, nagu meie pistame purki kurke või õunu.

Sellest, et Eestis pole vulkaane, võib olla ka tingitud eestlase suhteliselt pikaldane ja rahulik meel. Pole vaja olla pidevalt valvel, et maa alt välja purskuva ohu eest põgeneda.

Üle Maa on koguni üheksa vulkaanilise tuha nõuandekeskust, mida haldab Rahvusvaheline Tsiviillennunduse Organisatsioon. Atmosfääri Euroopa ja Aafrika kohal jälgivad keskused, mis asuvad Londonis ja Toulouse's. Vulkaane jälgitakse satelliitidelt ja õhupallidelt. Nende poolt välja paisatud tuhapilvi saab kavalate seadmete abil mõõta nii Maa pealt kui Maa kohalt. Need pilved paiskuvad vahel üsna kõrgele, koguni kümne kilomeetriti.

Seegi ei ole mingi uudis, et vulkaanituhk võib vahel lennukitele ohtlik olla. Kuulsaim näide on umbes kolmekümne aasta eest ühe Inglise lennukiga juhtunu. See lendas Londonist Uus-Meremaale ja Java saare lähedal 11 kilomeetri kõrgusel lennates märkasid piloodid äkki, et juhtkabiini aknad hakkavad helenduma ning kabiinis levib väävlilõhnalist gaasi. Mõne minutiga vaikus kõik neli mootorit ja lennuk hakkas alla

langema. Siiski taastus nelja kilomeetri kõrgusel mõne mootori töö ja lennukil õnnestus Jakartas maanduda.

Sellelaadseid näiteid on tuua veelgi. Vulkaanilisel tuhal pole siiski midagi ühist näiteks puutuhaga või tuhamägedega. See koosneb imepeenikestest klaasjatest terakestest, mis sulavad umbes 1200 kraadi juures, seega madalamal temperatuuril, kui töötavad lennuki mootorid. Vulkaanilise tuha voogu on võrreldud seepärast liivakõrbe tormiga. Suuremad, millimeetriselised osakesed langevad maha kiiremini, tillemad jõuavad kaugemale. Lõpuks langevad maha nemadki, kas või seeläbi, et liituvad atmosfääri veetilgakestega.

Erilised jääalused vulkaanid

Islandil on maailmas erilisi vulkaane. Maal on vähe kohti, kus ookeanide lõhevulkaanid nähtavale tulevad. Islandil kulgeb selline vulkaaniline hiidlõhang ehk rift risti üle saare keskosa. Lisaks asuvad mõned vulkaanid jääliustiku all. Vaid veel Antarktika vulkaanid asuvad paksu jääkihi all. Nõnda siis koguvad need jää all salamisi jõudu, kuni pahvatavad oma võimsuse välja, paisates mitte niivõrd magmast tekkinud sulalaavat ja tuld, kuivõrd imepeente osakeste hiiglasliku pilve.

Üle Euroopa puhub arktiline tuul läänest itta, ja nõnda võivad Islandi vulkaanide tuhapilved koguni Eestini välja jõuda. Kui päikese aktiivsus väheneb ja kliima soojeneb, siis levivad tuhapilved üha kaugemale meie poole.

Kui aga liustikud sulavad, kuna kliima soojeneb, siis väheneb surve vulkaani all olevatele kivitükkidest ja sulakividest koosnevale pudrutaolise magmaga täidetud kambritele ja nõnda võib suureneva vulkaani aktiivsus.


Laamtektoonika ehk hiiglaslike mandrilaamade üksteise suhtes liikumine, tungimine üksteise alla, tundub meile hirmuäratav oma tagajärgede poolest. Milleks on maavärinad, tsunaamid, vulkaanid. Kuid see liikumine teeb elule ka head – segab pikapeale erinevaid kivimeid, vett, hapnikku ja keemilisi ühendeid omavahel ning aitab murendada kõige tugevamaid kaljusid. Mis omakorda annab üha uusi võimalusi elule. Ja elu küllap poleks saanud tekkida, kui maakoorel poleks olnud sellist pidevat aktiivsust.

On erinevat tüüpi vulkaane ja sugugi mitte kõik vulkaanid ei plahvata. Kui voolab välja sulalaava, siis pääsevad gaasimullid vaikselt välja. Umbes nõnda, et kui avada kokakoolapudel ettevaatlikult, pääseb gaas vedelikust susisedes välja. Nõnda tegutseb näiteks Hawaii vulkaan.

Kui aga pudelit raputada, ja kui see juhtub olema soe, siis purskab selle sisu ühes gaasiga paukudes õhku. Nii ka mõnel vulkaanipurskel vabaneb sulakivimipudrus magmas lahustunud gaas ülikiiirelt ja magma ei kujune vulkaanist välja voolavaks laavaks, vaid puruneb tuhaks ning pimsskiviks. Osa sellest ei jõua atmosfääri, vaid kukub maapinnale ja voolab laavana mööda vulkaanikülge kaugele eemale.

Igal vulkaanipurskel on oma sõrmejalg, mis jääb püsima sadadeks miljoniteks aastateks. Ookeanipõhjas olevate tuhakihtide vanust oskavad teadlased määrata ja tuhakihi koostise järgi on võimalik taastada Maa ning selle kliima ajalugu. Nõnda on vulkaanipursked ja vulkaanituhk andnud oma panuse Maa ajaraamatusse.

Viis miljonit klikki Brutuse mälestuseks

A large brown dog, possibly a Mastiff, is sitting on a grassy lawn. The dog is facing slightly to the right but looking towards the camera. The background is filled with lush green trees and foliage, suggesting a park or garden setting. The lighting is bright, creating strong shadows on the grass.

Nii võib öelda küll,
sest tänu ühele koerale
sündis koerahuviliste
ja koerauudiste leht
www.koer.ee.

Uskumatu, et niivõrd
sisumahuka kodulehe
autoriks on vaid üks
inimene. Hea Lapse
küsimustele oli nõus
vastama koer.ee autor
Hedvig Tahlfeldt.

Kes ja mis sind inspireeris koer.ee looma?

Koer.ee sai loodud minu esimese verekoera Brutuse mälestuseks 2002. aastal. Seetõttu oli mitu aastat koer.ee veebiaadressiks hoopis verekoer.com. Esialgu oli plaanis teha Brutuse mälestuslehekülj ja tutvustada verekoera tõugu. Avastasin aga, et lehe tegemine leevendas minu leina ja sisu maht muudkui kasvas ja täienes. Mõtlesin, et tutvustaks ka teisi jahikoeri. Läks aga nii, et lisatud said juba kõikide tõugude tutvustused.

Brutusel oli ka mitmeid käitumisprobleeme, muuhulgas kannatas ta üksindusahistuse all. Algaja koeraomanik, nagu ma tol ajal olin, tegin ka ise mitmeid kasvatusevigu. Kuna tollal polnud internetis koerte käitumise ja eriti probleemikäitumise kohta eestikeelseid materjale, siis tahtsin oma kogemusi ja uusi teadmisi teiste koeraomanikega jagada. Peagi lisandus foorum, mis sai koeraomanike hulgas populaarseks. Lisatud said koeratõugude tutvustused, galeriid, vajalikud kontaktandmed (loomakliinikud, varjupaigad, kennelite jne) ja foorum. Tänapäevaks on koer.ee-st saanud minu hobi ja ühtlasi ka missioon ja kohustus, kuna olen teinud ja teen seda ka täna üksi.

Mis on tegutsemisaja jooksul muutunud?

Tänapäevaks on lisandunud uudised, sotsiaalvõrgustiku võimalused (blogimise võimalus, videote lisamise võimalus, kasutajate profiilid, mikrobloggerite keskkond Auh! jms), koerakuulutused, koeratoitude arvustused, koerateemaliste raamatute tutvustused, loomaarsti rubriik jpm. Eelmisel aastal vastas lugejate küsimustele Eesti esimene koerakuulaja. Populaarsed on koer.ee fotokonkursid. Tänapäevaks on aktiivseid kasutajaid umbes 4000.

Kuna oled lehte tehes pea iga päev koerauudistega kursis, siis mis sulle kõige enam muret teeb?

Ikka veel teeb muret inimeste suhtumine (lemmik)loomadesse – koledad väärkohtlemise ja hülgamise juhtumid. Varjupaikade vähesed rahalised võimalused.

Koerapidamise kultuur on aastatega küll paranenud, kuid ikka leidub hooletuid koeraomanikke, kes jalutades koera rihma otsas ei hoia või koerte järelt ei korista. Muret teevad väärarvamused koerte kohta, nagu peaks iga emane koer peab kord elus kutsikad saama või paberitega koertega peab näitustel käima. Ja muidugi jätkuv vaidlus, kas paberiteta koer saab olla tõukoer. Kurb on lugeda ja kuulda juhtumitest, kus inimene ostab paberiteta koera tõukoera pähe ja ilmnevad terviseprobleemid. Kuigi selles osas on suur samm edasi astunud, inimesed on teadlikumad.

Kas võib nii väita, et kutsikas tuleb võtta mõistuse ja südame, mitte hetketuju ega ka mitte moetrendi ajal?

Absoluutselt. Koer tuleb võtta teadmisega, et sa vastutad tema eest kogu tema elu. Koera võtmine tähendab temale pühendumist. Kuna koerad on erinevad, pead olema valmis ka selleks, et tal võivad tekkida nii tervise- kui ka käitumisprobleemid. Arvestama peab ka sellega, et lemmikloomade pidamine toob endaga kaasa kulutusi.

Mida Sa omalt poolt soovitaksid nendele Hea Lapse lugejatele, kes soovivad koerakutsikat võtta?

Enne kutsika võtmist valmista ennast ja oma peret pikalt ette, ära kunagi võta kutsikat hetkemeelsele ajale. Juhul, kui soovid tõukoera, õpi seda tõugu tundma, suhtle selle tõu kasvatajatega, külasta koertenäitust, nii ei teki hiljem ebameeldivaid üllatusi ega pettumisi. Kui tekib küsimusi, ära häbene paluda nõuannet ja abi kogunud koeraomanikelt ja -kasvatajatelt.

On Sul unistus, mida soovid meiega jagada?

Unistan sellest, et Eesti ühiskonna suhtumine koertesse ja koerapidajatesse muutub positiivsemaks. Koeraomanike maine sõltub meist endist – kui koristame oma koera järelt, hoolitseme selle eest, et meie koer on sotsialiseeritud ega häiri kaaskodanikke, muutub ajapikku ka maine. Unistan ka sellest, et ei peaks koer.ee-s avaldama uudiseid koerte väärkohtlemisest.

Üks tore unistus on saanud tänu koer.ee lugejatele ja toetajatele teoks. Kampaaniaga **"Aita Eesti koeri!"** on tänapäevaks kogutud 84 825 krooni. Selle kampaania eesmärgiks on koguda vähemalt miljon krooni nende õnnete koerte jaoks, kes on hüljatud ja/või väärkoheldud. Soov on aidata koeri, kes vajavad kiiresti veterinaarabi, ravimeid, taastumiseks ravitoitu jne. Kogutud annetused lähevad otse abivajajale koerale – ükskõik, kus varjupaigas ta ka ei asuks. Kampaania on tavapärasest erinev. Iga annetaja saab osta endale sobivas koguses ruute, kuhu saab soovi korral lisada tervitusteksti, pildi või logo ning lingi oma kodulehele. Nii jääb heateost maha märk, mida ka teised saavad annetuste tahvlil näha. Kampaanialehel kajastatakse iga abi saanud koera juhtumit ja tema edaspidist käekäiku ja annetajad näevad, keda nad aidanud on. Tänapäevaks on abi saanud 20 koera. Ja kõik koerad on ka uutes kodudes.





Lembitu mõistatus

#17
05.2010

Ajaloo õpetaja Lürvo avastas õppeaasta lõpus oma kümneköitelise entsüklopeedia komplekti uurides, et raamatukoi on end nendest läbi närinud, jättes maha vaid augu.

Iga raamat koos kaantega on 5 cm paksune, millest üks kaas moodustab 0,5 cm.

Raamatukoi alustas oma einet esimese köite esimeselt leheküljelt ning näris end läbi kuni kümnenda köite viimase leheküljeni.

Kui pikk oli raamatukoi gurmeereis?



Eelmine mõistatus

Eelmise mõistatuse lahenduseks on, et kuigi ruudud paistsid ühesuurustena, oli teine esimesest keskele tekkiva tühja ala võrra suurem. Kuna see ala jaotub kõigi ruudu äärte vahel ära, ei ole suuruse erinevust silmaga kerge märgata.

Seekordse vastuseni jõudmiseks on aega terve kuu - lahendus koos uue mõistatusega ilmub järgmises ajakirjanumbris.



www.MaagilineMaailm.net

Mõistatuse tegi Ande



Aastal 79 hävitas Pompei linna vulkaan nimega

- Krakatau
- Vesuuv
- Tambora



Lindudest on rukkirägu suurim vaenlane

- Hallrastas
- Valge-toonekurg
- Siniraag



Pariisi Eesti Koolis on õpilasi

- 610
- 61
- 16



Kümnenda Nukitsa konkursi võitis kirjanikest

- Aino Pervik
- Kristiina Kass
- Andrus Kivirähk



Westholmi Gümnaasiumi lavastatud musikali nimi on

- "Pöial-Liisi"
- "Punamütsike"
- "Lumivalgeke"



Inglise rokkmuusikatäht Petula Clark on salvestanud laule

- 100
- 1000
- 100 000



Veebilehekülj koer.ee on loodud

- Bokser Bibi kiituseks
- Dogi Doora meenutuseks
- Verekoer Brutuse mälestuseks



"Regilaul uues kuues" on

- Pärimusmuusikafestival
- Etlemissõistlus
- Luulekonkurss

■ Vastused leiad just juuninumbrit tähelepanelikult lugedes. Saada oma vastused toimetusse enne 5. juulit 2010! Õigesti vastanute vahel loosime välja lahedaid auhinnaraamatuid!



„Ja mille üle te pisipoeg kaebab?“ küsib arst Juku emalt, kes on poisiga vastu-võtule tulnud.

„Hetkel on tal väikesi rahalisi raskusi,“ kurdab ema.

„Vabandust, aga siin on polikliinik, mitte pank!“ pahandab doktor.

„Ma tean, doktor, aga Juku neelas nimelt äsja kahekümnesendise alla...“



Rikkurite pojad hooplevad oma vanemate jõukusega.

Üks ütleb: „Minu papsil on nii palju raha, et ta võiks iga kell kõik Baltimaad ära osta!“

Teine teatab: „Mis sellest rahast kasu – ega minu paps talle neid maid niikuinii ära ei müü!“



Rikkur pahandab oma pojaga: „Kes on kõik mu kallid sigaretid ära suitsetanud? Jälle sina, jah?“

„Aga paps, karp oli ju peaaegu tühi...“

„Sellegipoolest tuleb sind karistada! Täna õhtul ei saa sa igatahes tilkagi konjakit!“



„Vanaemal on varsti üheksakümnes sünnipäev – ei tea, mida talle küll kinkida, kas raadio, telekas või

CD-mängija?“ arutleb isa.

„Mis mõttega?“ imestab Juku. „Tal on ju nii vilets kõrvakuulmine ja halb silmanägemine, et neist asjadest pole talle mingit rõõmu. Kingime talle parem sportauto!“



Juku ja ta vanaisa sõidavad esimest korda uue autoga ning keelumärki tähele panemata pöörab vanaisa selle alt läbi.

Kohe on platsis ka liikluspolitseinik, kes kurjustab vanaisaga: „Kas te ei näe, et siin on ühesuunaline liiklus?“

Vanaisa laiutab käsi: „Aga ma sõitsingi ju ühes suunas!“



Loodusõpetuse tunnis küsib Juku õpetajalt: „Õpetaja, kas see vastab tõele, et töö tegi ahvist inimese?“

„Nii see on, Juku!“ kinnitab õpetaja.

„Aga kui mu paps jäi töötuks, kas temast saab nüüd siis jälle ahv?“



Kui Juku nuriseb taskuraha vähesuse üle, siis teatab isa: „Poeg, sa tead ju, et praegu on majanduslikult rasked ajad ja kõik me peame millestki loobuma. Ema loobus välisreisist, mina uue auto ostmisest ja sina peaksid samuti kokkuhoiule mõtlema!“

„Nõus!“ hüüab Juku.

„Mina loobun hommepäev koolis-käimisest!“



Tallinna Saksa Gümnaasiumi arhiivist



Rongivagunisse tormab maski ja revolvriga mees, kes karjub: „Rahakotid lagedale!“

Nähes, et vagunis istub üksainus värisev mehike, sööstab ta selle juurde ning kamandab: „Kas sa ei kuulnud – raha siia!“

„Mul pole üldse raha!“ tunnistab lõdisev mees.

„Aga miks sa siis värised?“

„Ma arvasin, et piletikontroll...“



„Juku, kas sina õpetasid väikevennale roppe sõnu?“ pahandab ema.

„Mina? Ei, kaugel sellest – ma õpetasin talle hoopis neid sõnu, mida ei tohi mitte mingil juhul kasutada!“



Karu ulatab jänesele sünnipäevakutse ja küsib: „Mis sa arvad, keda ma veel võiksin kutsuda – tahaksin, et tuleks ikka soliidne seltskond?“

„Kas sa lamba kutsusid?“

„Kutsusin küll, aga tema ei saa tulla – läheb koos lastega homme laulupeole. Aga mis sa ütled, kui ma kutsuksin lehma?“

„See on hea mõte – tema tuleb alati oma koogiga!“



Millal kass ütleb: „Auh-auh!“?

Siis, kui ta on võõrkeelte kursustel käinud.



Kuidas kutsutakse koera, kellel on suveajal läkiläki peas?

Ükskõik, kuidas – ega ta ju niikuinii kutsumist ei kuula.

Eesti keele klass

Haridus ja teadusministeeriumi auhinna pälvinud võistlustöö

Oli kord eesti keele klass. Seal olid raamatud, kapid, tahvel, lauad, toolid, lilled, kalender, kell, lambid, plakat, maakaart, kraanikauss ja palju muud.

Päeval olid seal tunnid nagu ikka, aga öösel toimus palju sellist, millest inimesed midagi ei teadnud: kõik asjad rääkisid omavahel.

Ühel ööl alustas Kalender teistega juttu: „Juba on detsember ja uuel aastal pole mind enam teie seas.“

Plakat vastas selle peale: „Ära hala! See pole koht, kus halada! Uuel kooliaastal tuleb ka uus plakat – ja mis siis? Ma ei vingu kunagi selliste asjade pärast.“

„Mina olen siin olnud juba kümme aastat ja näinud palju kalendreid. Tema on neist kõige tublim. Teised halavad juba jaanuarist peale igal ööl, et varsti visatakse neid välja,“ lohutas Maakaart teisi.

Maakaart saatis kõik asjad klassist välja jalutama. Õues ütles Plakat Kalenderile: „Kas tahad ära leppida? Siis lähme sisse tagasi, siin on külm ja niiske.“

„Muidugi tahan! Mulle ei meeldi tülitseda. Ja niimoodi saame poriseks ka.“

Teised asjad olid rõõmsad, et nii läks, ainult vana torin – raamat „Talv“ – pahandas: „Lepivad ja tülitsevad, lepivad ja tülitsevad! Nagu lasteaed, ausõna!“

Plakat ja Kalender laperdasid trepi poole, kui tuulehoog äkki tõusis ja Kalender kukkus lapiti väikesesse poriloiku ja määris end natuke ära.

Ükskord märkasid asjad laual mobiili. Koristajatädi Maie oli selle klassi unustanud. Telefon oli värina režiimil ja muudkui pörises, kui keegi helistas. Küll tegi see asjandus teistele nalja, eriti Plakatile, kes naeris nii, et tema serv natuke lõhki läris. Aga järgmisel päeval ta enam ei naernud, kui üks ulakas poiss tema servale sodis ja siis veel tüki temast välja rebis, et pisikest lennukit teha.

Nii möödusid koolipäevad ja – ööd, saabus kevad ja lapsed hakkasid vanapaberit koguma. Kuna iga gramm oli võistluses tähtis, siis arvas eesti keele õpetaja Anna, et katkist vana õppeaasta plakatit ja määratud eelmise aasta kalendrit pole enam vaja, ning andis nad vanapaberiks.

Kalender ja Plakat olid vanade ajalehtede päris kurvad, kui nad linna poole sõitsid, kuid üks vana Sõnaraamat, kellel puudusid küll kaaned ja pooled lehed, lohutas neid: „Ärge kurvastage! See pole lõpp, vaid uus algus! Meid viiakse tehasesse, kus meid ümber töötatakse kas või koolipäevikuks või kirjaümbrikuks ning algab meie uus elu!“

Ära sinagi viska vanapaberit ära, vaid korja kokku ja anna taaskasutusse, nii teed kõigile head!

Triinu Nurmjõe Koonga Põhikooli 5. klassist



Arte Gümnaasiumi arhiivist

Kool

Koolis käia tore on,
õppida seal tore on.
Klassikaaslased on head,
õppima nüüd siin sa pead!

Läheb kuu või läheb kaks,
koolis saad sa targemaks.
Varsti veerand läbi saab,
tunnistuse saan ma ka.

Kuid varsti peab taas õppima,
kooli poole kõmpima.
Tunnid, igavad need on,
vahetund – see lahe on.

Õpetajat kuulun ma,
kuulan teda hoolega.
Sest siis on varsti niikuinii
mul tunnitöö eest hindeks viis.

Kaspar Keerup
Leie Põhikooli 5. klassist

Trikk

Juunikuus algasid nädalase vahega kaks väga olulist sündmust – koolivaheaeg ja jalgpalli maailmameistrivõistlused Lõuna-Aafrika Vabariigis. Võib julgelt väita, et Lembitu ja tema sõprade jaoks möödus suvevaheaaja esimene pool jalgpalli tähe all – üheskoos vaadati telerist võistluste ülekandeid ning kohtumiste vahel suunduti staadionile ning mängiti ise.

Igaühel oli loomulikult oma lemmik, kellele põialt hoiti. Lembit arvas, et võidab kas Brasiilia või Saksamaa, ent põialt hoidis ta hoopis Hollandile.

Poiste isad olid mõistvad ning kui õhtul oli aset leidmas mõni põnev jalgpallimats, lükatil tavaline uneaeg selle võrra hilisemaks. „Ega jalgpallimeistrivõistlused ju igal suvel aset ei leia,“ selgitas Lembitu isa, kui ema väitis, et nii hilja üleval olla ei ole sugugi hea.

Algamas oli põnev kohtumine Inglismaa ja USA vahel. Lembit, Leiger, Peerend, kaksikud Eldor-Ado ja Pärtel-Mürkel ning Cassandra olid kobaras televiisori ees.

Leiger, kes hoidis põialt Inglismaale, oli juba enne mängu algust närvis. Inglismaal ei olnud MMil ammu hästi läinud, viimati lahutati võitjana 1966ndal aastal. Pärast seda ei oldud isegi esikolmikusse jõutud.

„Lembit, kuule,“ küsis ta, „sa teed koguaeg neid trikke ja asju, aga kas sa tulevikku ka ennustada oskad? Äkki saad vaadata, kuidas Inglismaal sel aastal läheb?“

„Eks ikka oskan,“ väitis Lemp, „aga kui me teaksime, kes võidab, siis ei oleks ju üldse põnev mängu vaadata.“

„Hea vabandus küll,“ ei saanud Leiger rahu, „tegelikult sul lihtsalt ei olegi mingeid maagilisi võimeid!“

„Olgu, teeme nii, et ma ennustan tulevikku, aga mitte seda, kes MM-i võidab,“ lubas Lembit ning otsis välja mõned paberilipikud ja pastaka. „Teeme nii, et igaüks ütleb selle riigi, kelle poolt ta on või kes tema arvates võitjaks tuleb.“

„Eesti!“ hõikas esimesena Cassandra.

„Eesti ei pääsenud finaaltourniirilegi!“ torises Peerend.

„Mis siis,“ naeris Lembit, „igaühel on ju õigus oma arvamusele.“ Nende sõnadega kirjutas ta Cassandra valitud riigi paberilipikule, voltis selle kokku ning asetask juba enne mängu algust üheliikriisusel tühjaks saanud krõpsukaussi. „Peerend, mida sina arvad?“

„Brasiilia loomulikult, nad on FIFA edetabelis esimesel kohal, nii et igati loogiline on, et nemad võidavad. Samuti on neil ette näidata kõige rohkem varasemaid maailmameistrivõistluste tiitleid,“ oli poiss endas ja statistikas kindel.

Sellegi arvamuse kirjutas Lemp üles ning asetask kaussi.

Kui kõik olid oma arvamuse öelnud, võttis Lembit viimase paberilehe ning lausus: „Nüüd kirjutan ma siia veel ühe riigi, aga mitte enda arvamuse, vaid ennustuse.“

Poiss keskendus hetkeks, kirjutas midagi paberile ja ulatas selle siis kokku voldituna Peerendile: „Hoi a seda enda käes ja jälgi, et ma seda kuidagi muuta või ümber vahetada ei saaks.“



Mustkunst

Järgmiseks võttis Lemp paberilipikutega kausi ning küsis: „Kas keegi teist võtaks siit kausist ühe suvalise paberilipiku ning loeks ette, milline riik sinna kirjutatud on?“

Leiger tõusis püsti ning sobras veidi kausis. Aeglaselt võttis ta ühe sedeli välja, voltis selle lahti ning luges: „Eesti.“

„Peerend, loe nüüd kõvasti minu ennustus ette.“

Peerend voltiski oma käes oleva paberi lahti. Kõigi üllatuseks oli sinna kirjutatud: „Kausist valitakse välja Cassandra arvamus – Eesti!“

Kuidas Lembit seda tegi?

Olles kuulnud ära esimese, Cassandra arvamuse, ei kirjutanud Lemp seda mitte ainult esimesele paberilipikule, vaid kõigile. Nii olidki kausis kõik paberid ühesuguste „arvamustega“ ja ükskõik millise sedeli Leiger oleks välja valinud, oleks ennustus ikkagi täppi läinud.

Kui keegi oleks öelnud mõne pika riiginime, näiteks Elevantiluurannik, oleks Lemp loomulikult pikemalt kirjutamist teeselnud. Samuti, kui esimesena oleks öeldud mõni pikk nimi ning seejärel mõni lühike, oleks poiss pidanud väga kiiresti kirjutama. Aga ka selleks puhuks oli tal nipp varuks – et oma kirjutamiselt tähelepanu eemale juhtida, oleks ta hakanud uurima, miks just see riik peaks võitma.

Mustkunstnik Ande



Kadi Kask Taebla Gümnaasiumist

KADI KASK "ÕHTUNE LUGU"

Ja nüüd ma hakkan lugema!

Harilikult loen ma oma voodis külitades, kuid mitte ainult. Mulle meeldib lugeda ka madratsil, jalad seinale toetumas. Kindlasti on mu kaaslasteks sulle ja villapadi. Kui jõuan väga põneva ja pingelise kohani, panen peavõruga juuksed kinni ning sean end rätsepistesse.

Suvine lugemiskoht on mul rõdul. Piiretele riputan katted ja olengi kogu maailmast eraldatud. Hämaratel õhtutel avan toakna ja toon laualambi rõdule. Sellises „lugemiskoopas“ saan häirimatult pühenduda tundele, nagu vaataksin loetavast raamatust filmi.

Mulle meeldivad ulme- ja noorsoolood. Neid lugedes satun sellisesse hasarti, et katkestan vaid siis, kui vanemad juba mitmendat korda meelde tuletavad, et mingi töö tuleb ära teha. Ajataju kaob ja tihti loen peaaegu hommikuni. Selle põnevuse võib muidugi katkestada isa, kes käsib mul magama jääda või kustutab lihtsalt tule.

Kindlasti EI LOE ma raamatuid, millest olen filmi näinud, sest see segab mind fantaseerimast ning sündmused on juba ette teada. Sama lugu on sõbra soovitatud raamatutega. Ta võib rääkida üldiselt, mis seal toimub, aga ümberjutustatud raamat kaotab oma võlu.

Erutav on hoida käes tuluuut raamatut, mis alles lõhnab trükivärvi järele. See on joovastav! Kibelen keerama lehti ja haarama koos trükilõhnaga enesesse uusi olukordi ja sündmusi.

Anna Maria Toss Tudulinna Põhikooli 7. klassist

Mulle meeldib lugeda. Praegu loen "Tom Sawyerit", see on väga põnev raamat. Mulle meeldivad rohkem seiklus- ja põnevusraamatud, need on ägedad. Kui loen, tuleb mõnikord tunne, et tahaks ise neis seiklustes olla nagu Tom Sawyer.

Kõige parem on lugeda rahun ja vaikusel, kui keegi ei sega ja saab koos raamatuga sinna jutu sisse minna ning kaasa elada.

Ma tahan läbi lugeda "Videviku" või mõne muu põnevusraamatu.

Ma arvasin, et mõttetu on lugeda luuletusi. Koolivaheajal käisin luulevõistlusel ja sain sellise tunde, et mulle meeldivad ka luuletused. Neidki on mõnus lugeda ja kuulata. Nad on samamoodi jutud nagu päris jutud.

Mõni, kes raamatuid ei loe, võibki rumalaks jääda. Meie klassi üks poiss ei taha üldse lugeda ja ei saa aru, kui me räägime, et lugeda on põnev.

Ma saan lugemisest tarkust ja tunnen põnevust. Mõni raamat on igav ja siis ei viitsi lugeda. Mõnel on algus igav, aga lõpp võib olla väga põnev ja tore.

Raamatud on ikka head asjad ja ma loen neid alati.

Reigo Vikat Kehra Gümnaasiumi 4. B klassist

Ma olen hull raamatulugeja. Õppisin lugema nelja-aastaselt ja sellest ajast olen iga päev midagi huvitavat lugenud. Mulle meeldib lugeda voodis ja pörandal ja söögilaua taga ja... Mu lemmikraamatud on näiteks „Vahtra-mäe Emil“ ja „Viipala“ ja „Külaskäik muinasjutumaale“. Ja siis veel „Peetrike“ ja „Lohe Eliot“ ja „Suur muumiraamat“ ja „Väike mutt“. „Vahtramäe Emilit“ olen juba kolm korda lugenud. See on nii lõbus raamat. Ma loen ka hirmus palju koomikseid, need on mul koju tellitud.

Ootan alati esmaspäeva, kui mul on eelkoolipäev. Siis käin raamatukogus ja laenutan hunniku raamatuid. Kodus on riulid juba paksult raamatuid täis, sest peaaegu iga kord, kui poes käin, pean mõne raamatu ostma.

Mulle meeldib ka tõukerattaga kihutada ja õues mängida. Aga iga natukese aja tagant loen jälle oma raamatuid edasi. Lugemine on nii huvitav!

7aastane Asser Lutsar Säre külast Võrumaal

Tere! See olen mina, Indrek. Ma räägin teile loo, kuidas ma hakkasin raamatuid lugema. Ma olin siis seitsme aastane. See juhtus nii.

“Viitsid õue?” küsisin ma sõbralt. “Ei, ma ei saa – ma loen raamatut!” vastas Toomas. “Misašja sa loed, õues on hea ilm!” nurusin mina. “Okei, ma tulen. aga loen lehekülje lõpuni,” vastas Toomas. “Okei!” ütlesin ka mina ja panin toru ära.

5 minutit hiljem kohtuain Toomaga, kellel oli piraadiraamat käes. Toomas ütles tähtsalt: “Neli sammu paremale, kaks sammu vasakule, kolm sammu edasi.”

Me kõndisime selle raamatu järgi, kuni jõudisime puu juurde, mille kõrval oli pulk maa sisse torgatud. Võtsime pulga välja ja kaevasime selles kohas, kus see oli seisnud. Leidsime karbikese, mille sees oli 10 krooni ja paar münti. Siis ma laenasin Toomalt raamatu ja hakkasin lugema. See oli nii huvitav!

Järgmisel päeval helistas Toomas: “Õue viitsid?” – “Ei saa, loen raamatut!” vastasin mina. Sellest ajast peale loengi ma raamatuid, eriti piraatidest.

Indrek Filippov Tallinna 32. Keskkooli 4.B klassist

Mulle meeldib raamatuid lugeda, sest nad on väga põnevad. Ma loen ka vabal ajal raamatuid, Tavaliselt loen õhtul enne magaminemist, sest siis tuleb mulle kiirem ja parem uni.

Mu õel on kohustuslik raamat ja mina loen ka seda. See on nii põnev! Ma olen lugenud juba “Kakat ja kevadet”, “Jussikese seitset sõpra”, “Väikest nõida”, “Tähekest” ja veel palju muid raamatuid. Vahepeal natuke puhkan ja söön midagi,

Mina loen raamatuid vihmaga, telgis, muru peal, bussis, autos ja veel igal pool mujal. Lugemine on väga vahva!

Sirle Kiik Imavere Põhikooli 3. klassist

Veel aasta tagasi lugesin raamatuid, mida koolis oli vaja. Minu lugemine oli vahel konarlik, kuid soovisin lugeda paremini.

Isa soovitas mul lugeda raamatuid, mida tema oli lapsepõlves lugenud.

Ma olen avastanud, et suured, paksud ning vanadegsed raamatud on väga põnevad. Minu selle aasta soov on läbi lugeda palju seiklusjuttude sarja raamatuid. Praegu loen ma raamatut “Viieteistkümnendaastane kapten”. Suurema huvi tekitas “Valgekihv”. Mulle meeldib lugeda raamatut õhtul voodis, tunnike enna magama jäämist. Mõnus on uinuda ja unes näha neidsamu seiklusi, millest just lugesin.

Künter Suve Paikuse Põhikooli 3. B klassist

Mina olen üsna hea lugeja. Ma loen keskmisel kiirusel, et loost aru saada. Teen kas juttude või peatükkide järel lugemispause. Arvestan, kui palju on mul lugemisaega ja selle järgi arvestan, kuhu peaksin jõudma. Mulle meeldivad rohkem raamatud, mis on põnevad, see tähendab, et kutsuvad mind lugema.

Mul on kodus palju raamatuid ja need kõik on mu ema läbi lugenud. Ükskord juhtus nii, et ma sain väiksena sünnipäevaks raamatu. See oli lasteraamat, aga see oli ingliskeelne! Püüdsin lugeda raamatut nii nagu seal kirjas oli. Sellest ei tulnud midagi välja. Mulle meeldivad raamatud, milles on juttu loomadest või seiklusi ihkavatest lastest, kellega juhtuvad alati põnevad lood. Viimati lugesin järgmisi raamatuid: “Bullerby lapsed”, “Pints ja Tutsik” ja “Madlike”.

Mulle meeldib üksi olles ka luuletusi lugeda. Luuleraamatutest loen neid, milles on ilusad pildid. Nimelt ma vaatan piltide järgi, millest luuletused jutustavad! Mu lemmikautorid on Aidi Vallik ja Ellen Niit. Aidi Vallikul on mõnused loomajutud ja Ellen Niidu raamatud on kõik toredad! Toredaks teeb eelkõige see, et need on lastest ja kirjutatud lastele. Tegevus on hoogne ja kaasahaarav.

Aidi Vallik on kirjutanud ka oma lemmikloomast! Mulle see meeldib. Olen ise ka suur loomaarmastaja! Mul on koju tellitud ajakiri Lemmik, mis tuleb kord kuus. Ootan seda päeva, et siis kogu õhtupoolik selle lugemisele pühendada.

Ma loen ajakirju ja raamatuid igal pool: diivanil, laua taga, voodis, ema toas.

Ema toas on kõige vaiksem ja televiisori häälid sinna ei kostu, sellepärast ongi seal hea lugeda! Voodis loen raamatut enne magama jäämist, kuna see annab hea une.

Ükskord juhtus mu klassivennaga selline lugu, et kui ta voodis luges, jäi ta magama, raamat näo ees! Klassivenna sõnul oli see nii põnev raamat, et kohe ei saanud lugemisega pidama. Algul oli ta kindel, et tema lugemise ajal küll magama ei jää! Lõpuks oli ta aga nii väsinud, et jäi tukkuma. Kui ta ärkas, siis ei saanud ta aru, kas on õhtu või hommik.

Kui mul on paha tuju, siis võtan raamatu kätte ja hakkan sealt naljakaid sõnu otsima. Vahel leian sõnu, millel on mitu tähendust. Proovin ise nende sõnadega lauseid koostada. Mõtlen naljakaid juhtumeid, puhken naerma ja hea tuju ongi siis tagasi!

Triinu Margens Jõgeva Ühisgümnaasiumi 4. B klassist

Olen alati
sünnin

Iloni Imedemaal algas teine hooaeg!

Haapsalus asuv ainulaadne teemakeskus **Iloni Imedemaa** avas oma teise hooaja hariva ja laste loovust arendava programmiga. Imedemaal saavad lapsed õppida loodust säästma, ohtlikes olukordades toime tulema ning rakendama oma loovust nukkude meisterdamisel ja etenduse lavastamisel. Suve jooksul näeb Iloni Imedemaal üheteistkümnel korral lasteteatri Trumm vabaõhuetendusi, mis räägivad looduse hoidmisest, sõbrusest ja kodust. Lisaks harivale programmile pakub Imedemaa suvel ka rohkelt lõbusat ajaviidet. Iloni Imedemaa nimetab tänavust suve Iloni teatrisuueks. Lapsed saavad ise teatrit teha – end kostüümidesse riietada ja etendust lavastada. Muuhulgas saab külastada näitust, kus on võimalik näha Eesti Nuku- ja Noorsooteatri laste-



etendusest tuttavat Kass Albertit "Naksi-trallidest" ja naeratavat kassi etendusest "Alice Imedemaal" ning palju teisi tuntud kasse. Aeg-ajalt astuvad Imedemaa õuele muusikud, et lustakate viisidega külalisi rõõmustada.

Lisaks saab Iloni Imedemaal seigelda seiklusrajal, otsida salakirja, veeta aega kinosaalis, kuulata lugemissaalis muinasjutte, meisterdada tuule- või nõõbivurri, valmistada nukke, punuda korvi, põletada puidule, osaleda laulumängudes, uudistada Karlssoni toas, Mattiase majas ja Iloni köögis ning palju muud. Sellest suvest on teemakeskuse õuel avatud ka puhvet, kus saab end kosutada soolaste ja magusate suupistetega ning karastusjookidega. Iloni Imedemaa eesmärk on tutvustada maailmakuulsat raamatuillustraatorit Ilon Wiklandi kujutatud tegelasi ja pakkuda lastele aktiivset ning arendavat tegevust. Teemakeskus asub Haapsalus Kooli tn 5 ning on **avatud maist kuni augusti lõpuni iga päev kell 11.00-18.00**. Lisainfo aadressil www.ilon.ee.



Foto: Eesti Lastekirjanduse Keskus

X Nukitsa konkursi võitsid Andrus Kivirähk ja Heiki Ernits

8. mail 2010 kuulutati Tallinnas Nokia Kontserdimajas pidulikult välja X Nukitsa konkursi võitjad – laste lemmikkirjanik ja lemmikillustraator 2008 – 2009. Nukitsa konkurs on Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt üle

aasta korraldatav lugejaküsitlus, kus lapsed hindavad algupäraseid lasteraamatuid. Seekord võitis hääletusest osa 7656 last üle Eesti ning valida oli enam kui 250 raamatu vahel. Lapsed tunnistasid suure hääletenamusega parimaks **Andrus Kivirähki** raamatu „Kaka ja kevad“ (Varrak 2009). Kunstniku-

Nukitsa võitis sama raamatu illustraator **Heiki Ernits**. Mõlemale mehele on see juba kolmas kord Nukitsa auhinda võita. Teise koha jagu kogus häält kirjanik **Aidi Valliku** ja kunstnik **Ott Valliku** koostöös valminud „Pints ja Tutsik“ 1. osa (Lugu-Loo, 2008) – Kolmanda koha kirjanike arvestuses võitis **Ivar Soopan** lapsepõlvemälestustel põhineva seiklusliku poisteraamatuga „Kõik poisid ei saa suureks“ ja selle järgiga „Head pahad poisid“ (Eesti Päevalehe Kirjastus, 2008 ja 2009). Kunstnike arvestuses oli kolmas **Valdek Alber** piltidega Aimée Beekmani väikelasteraamatule „Päästekoer Walter“ (TEA Kirjastus, 2009). Hääletuses osales ka **380 täiskasvanut**, kelle lemmikuteks osutusid **Leelo Tungla** mälestusteraamatud „Seltsimees laps“ ja „Samet ja saepuru“ (Tänapäev, 2008 ja 2009) ning **Piret Mildebergi** illustratsioonid „Lasteluule kuldraamatule“ (TEA Kirjastus, 2009).

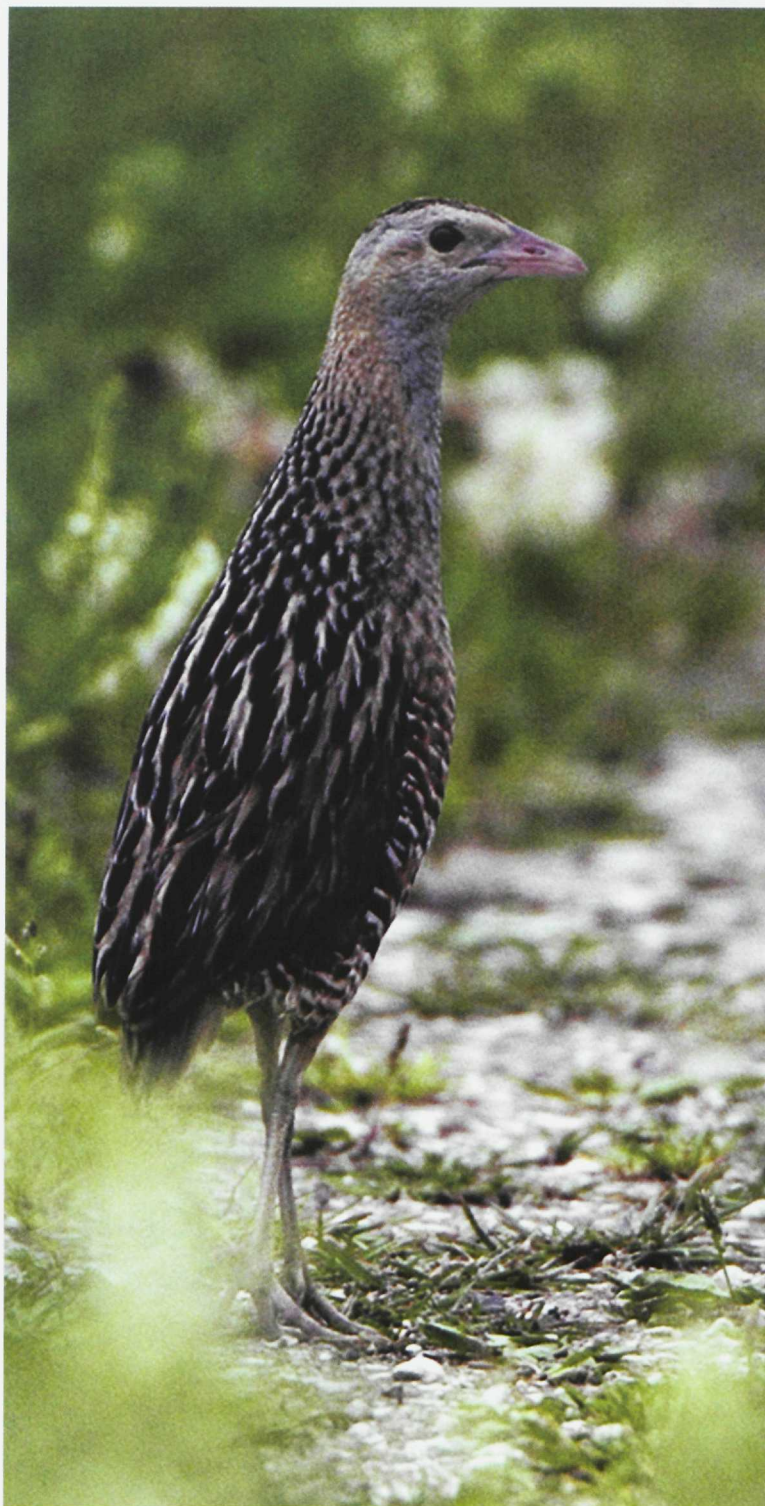
Auhinnatseremoonial osales lisaks laureaatidele ka **101 last**, kes valiti loosi alusel kõigi hääletanute hulgast. Eesti Lastekirjanduse Keskusel oli lastele varuks veel üks lastekirjandusega seotud kingitus – 3D film „Alice Imedemaal“ Cinamoni kinos.

Rukkirääk on üks salapärasemaid tiivulisi meie linnustikus.

Kõik on tema rääksumist kuulnud, aga vähesed teda näinud. Veel tänapäevalgi arvatakse, et ta jalgsi rändab talveks lõunamaale ja tagasi. See pole muidugi tõsi: ta on päris hea lendaja, aga armastab ennekõike jalgsi liikuda. Ja teeb seda kadestamisväärse kiirusega. Vanasti arvasid inimesed, et räägul on kaheksa paari jalgu all, sellepärast liigubki nii kiiresti. Salapära sisendab seegi, et alati ei saa täpselt aru, kustpoolt rääksumine kostab. Aga see tuleneb räägu kombest rääksumise ajal aina pead pöörata, mistõttu hääl eri suundadesse levib. Vanasti usuti sedagi, et rääk talveks üldse lõunamaale ei lähegi, vaid poeb maa sisse. Tänu rääku ümbritsevale saladusteloorile hirmutati temaga lapsigi, kui need kippusid rukist tallama.

Juunis on rukkiräägu kõrgaeg. Kõik põllud ja rohumaad, kus räägule vähegi sobivad tingimused, rökkavad öösiti rõõmsast rääkumisest. Aga ka õhtuti ja hommikuti, nii et räägu rõõmudest saavad osa needki, kes kaunid suveööd maha magavad. Mõned muidugi kurdavad, et rääk ei lase magada. Kui lahtise aknaga või telgis räägurikkas piirkonnas ööd veeta, võib lärm tõepoolest segavaks kujuneda. Aga küllap on paljud lääneeurooplased nõus korralikku hinda maksma võimaluse eest rääguhõigete saatel uinuda. Sest paljude asjade väärtust õpid hindama alles siis, kui sellest ilma oled jäänud.

Aga rukkiräägust on paljud arenenud Euroopa riigid juba peaaegu ilma jäänud. Liiga intensiivne põllumajandus ei sobi räägule. Suurte põllumajandustoetuste tõttu tahavad Euroopa põllumehed üles harida iga põllulapi. Ja nii jääbki rääk lageda taeva alla. Ka meil läks möödunud sajandi seitsmekümendatel-kaheksakümendatel rääkude elu pörguks. Ja mitte ainult rääkudel, vaid ka näiteks kiivitajatel ja põldlöökestel. Kolhoosikord nõudis haritavat põllumaad aina rohkem ja rohkem ning põldudel müttas ringi tohutu rasketehnika vägi. Lisaks põldudel lakkamatult mürisevatele traktoritele mürgitati neid arutul hulgal kõikvõimalike kemikaalidega. Pole siis ime, et levinuimateks "laululindudeks" kujunesid meie avamaastikel Belarus ja T-150K.



Rukkirääk





Fotod: Mati Kose

Juunis on rukkiräägu kõrgaeg. Kõik põllud ja rohumaad, kus räägule vähegi sobivad tingimused, rõkkavad öösiti röömsast rääkumisest.

Mis siis on ometi rukkiräägul, kes ise ju kultuurteravilja nimegi kannab, põlluharimise vastu? Ega ei olegi, pigem vastupidi. Räägu sooviks on vaid mõningate tingimustega arvestamine. Pole lind süüdi, et ta on kohastunud eluks vaid haritaval maal, mis samas poleks liiga haritud. Maikuu saabudes sobib räägule hästi rukkioras, mis selleks ajaks vähemalt paarikümne sentimeetri kõrguseks kasvanud. Eks sellest ole ta omal ajal nimegi saanud, et esimeses järjekorras rukkipõllul räägub. Kui aga rukis liiga tihedaks kasvab, kolib rääk heinamaale, kus vahepeal hein paraaja kõrguseni kasvanud. Heinamaad, mida ei niideta, talle ei sobi, seal takistab

mullune kulu liikumist. Niidetavatel maadel kipuvad aga munakurnad ja pojad ja tihti ka vanalinnud ise hukkuma, kui niitmist sooritatakse suve esimeses pooles. Või kui niidetakse väljapoolt sissepoole.

Võib tekkida küsimus, kuidas saab üks lind nii kapriisne olla? Ei sobi talle üks ega teine. Aga see salapärane lind, keda enamus kuulnud, kuid vähesed näinud, on kohastunud liikuma pesitsusperioodil peamiselt vaid jalgsi ning taimestiku varjus. Ja meie võimuses teda ümber kasvatada paraku pole. Inimene polegi kõikvõimas!

Küll on aga meie võimuses oma toimetusi veidi räägu kommete järgi sättida. Linnainimesel pole selleks küll erilisi võimalusi, kuid võti peitub eelkõige maainimeste käitumises. Esiteks, arvestades veidrusena, et räägu pojad ega ka vanalinnud, kes peale poegade koorumist sulgimise tõttu lennuvõime kaotavad, ei põgene iial üle lageda ala. See tähendab, et niiduki eest põgenevad nad alati vaid niitmata ala suunas. Kui niita põldu keskelt lahu või ühest servast teise suunas, kus põlluservas taimestikuga ala jätkub – seega on, kuhu põgeneda –, võib see rääguperel isegi õnnestuda. Kui niidukiga põllu peal just rallikiirusi ei arendata. Samas on ju tänapäeva masinad kiired ja võimsad. Pealegi põllumehel alati tuli takus. Aga kompromiss on võimalik.

Teine mure on räägul see, et niidetakse hirmus vara. Kui niitmise aeg oleks juuli keskel, veel parem lõpus või suisa augustis, jõuaks rääk oma lapsed suureks kasvatada ja isegi lennuvõime tagasi saada. Aga põllumeestel on omad reeglid, heinategu käib ikka siis, kui ilma on ja kui hein niitmiseks küps. Räägu õnneks on aga uue Eesti Vabariigi sünni järel paljud heinamaad üle jäänud, nende majandamine kas ajutiselt või alaliseks lõpetatud. Neil aladel saab rääk nüüd rahumeeli oma elu elada, kuid sedagi vaid juhul, kui neid korra aastas või üle aasta siiski niidetakse. Õnneks makstakse talumeestele selliste alade hooldamise eest loodushoiutoetust ning kui see tegevus lõpetatakse augustikuuks, on räägud röömsad.

Tuleb välja, et rääkude vaenlane number üks ongi inimene koos oma võimsa tehnikapargiga. Kurb, aga tõsi. Sest oma looduslike vaenlastega – rebaste, kährikute ja kullidega – saab rääk hoopis hõlpsamini hakkama. Kiired jalad on heaks abiks. Kõige keerulisem vaenlane on ehk inimese sõbralik naaber valge-toonekurg, kel paistab oma naabritega kokkumäng hästi klappivat. Nimelt kõnnib see koletis teise koletise, niiduki taga ning lõpetab kiiresti nende eluküünlad, kel oli õnne niiduki rünnakust eluga pääseda. Hoop nokaga pähe, siis väike õhulend ning ongi väike rääguhakatis toonekure söögitorus.

Aga jutt kipub vist juba liiga traagiliseks kalduma. Tegelikult on ikka põhjust röömustada ka. Nimelt sibab meie luhtadel, heinamaadel ja põldudel ringi koguni kuni veerandsada tuhat räägupaari! Selle arvu üle on põhjust uhkust tunda. Võrdluseks võib kaasa tunda inglastele, sest Suurbritannias loendati tosina aasta eest vaid 575 rääku. Seega on meil peaaegu et rääkude Meka. Kui arvestame jõudumööda ka räägu soovide ja eripäraga, võime selle huvitava veidriku tuleviku pärast muretud olla. Nautida ise tema suveõiseid kontserte ning pakkuda seda võimalust külalistelegi.

Ja kui me räägust räägime, tasub teada sedagi, et sõna "rääkima" just nimelt räägu häälitsusest on tuletatud ning eesti keeles kasutusele võetud.



HEA LAPS



videoviktu saaga

Päikesevaiguuus

KÕIK ALGAB VALIKUST.

SUMMIT ENTERTAINMENT PRESENTS "THE TWILIGHT SAGA: ECLIPSE" A TEMPLE HILL PRODUCTION IN ASSOCIATION WITH MAVERICK/IMPRINT AND SUNSWEPT ENTERTAINMENT KRISTEN STEWART ROBERT PATTINGSON TAYLOR LAUTNER
 BRUCE DALLAS HOWARD BILLY BURKE AND DAKOTA FANNING MUSIC BY HOWARD SHORE MUSIC SUPERVISOR ALEXANDRA PATSIVAS COSTUME DESIGNER TISH MCMONAGHAN EDITORS ART JONES NANCY RICHARDSON PRODUCTION DESIGNER PAUL DENHAM AUSTERBERRY
 DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY JAVIER ACURRES PRODUCED BY MARTY BOWEN GREG MOORADIAN MARK MORGAN GUY OSEARY PRODUCED BY WYCK GODFREY KAREN ROSENHELT BASED ON "ECLIPSE" BY STEPHENIE MEYER
 SCREENPLAY BY MELISSA ROSENBERG DIRECTED BY DAVID SLADE
 www.eclipsethemovie.com



Original Motion Picture Soundtrack Available On Atlantic Records



KINODES 9. JUULIST

Lenna Kurmaa



Ole elektriga ettevaatlik nii kodus kui väljas!

ÄRA PUUTU JUHET!

Igas kodus on palju lampe ja kodumasinaid, mis kasutavad elektrit. Küsi kindlasti oma vanemate käest, kuidas neid masinaid täpselt kasutada, millise nupu peale vajutada ja millist osa masinast ei tohi mitte mingil juhul puutada. Kui märkad elektriseadmete või juhtmete juures sädelust, siis anna sellest kohe täiskasvanutele teada. Rikkis seadmetest ja katkistest elektrijuhtmetest võib saada väga tugeva elektrilöögi, mille tagajärjel võib inimene surra. Samuti võib katkistest juhtmetest saada alguse tulekahju. Väga ohtlik on katsuda elektriseadmeid märja käega ning mitte mingil juhul ei tohi elektriseadmeid kasutada vannis või duši all olles.

ÄRA MÄNGI ELEKTRILIINIDE ALL!

Elektriliinide all mängides sead ennast suurde ohtu. Pall võib mänguhoos sattuda elektriliinidesse, elektripostide läheduses võib olla purunenud või suure tormiga alla kukkunud juhtmeid, mis on väga ohtlikud. Lausa eluohtlikud. Parem hoia elektriliinidest eemale. Ka äikese ajal ära mine telefoni- või elektriliinide lähedusse.

Kui õnnetus on juhtunud ja keegi on jäänud voolu alla, siis tuleb appi kutsuda täiskasvanu või helistada hädaabi numbrile **112**. Ära mine õnnetuskohale: maapinna kaudu võid ka ise elektrilöögi saada. Kannatanu abistamine on väga ohtlik tegevus ja sellega saavad hakkama ainult kõiki ohutusreegleid arvestavad täiskasvanud. Kannatada saanut ei tohi palja käega

Iga laps teab, et elekter aitab paljusid töid teha. Kuid elekter on sõber vaid sel juhul, kui käime temaga ümber ettevaatlikult. Kuidas vältida elektrist tulenevaid ohtusid, seda saad kohe teada!



Väljas maas vedelevat elektrijuhet märgates ära mitte mingil juhul sellele lähene, puudutamisest rääkimata. See on eluohtlik! Katkine juhe võib olla voolu all ning selle läheduses olles võid saada elektrilöögi, sest elekter levib ka maapinna kaudu.

ÄRA MÄNGI ALAJAAMA LÄHEDUSES!

Sinu kodu läheduses on kindlasti mõni elektrivõrgu alajaam, mille külge on kinnitatud elektriohumärk. See tähendab, et alajaama ei tohi ei siseneda ega sellele läheneda. Alajaam on elektri sõlmpunkt, seal on väga palju juhtmeid ja lapsi varitseb seal väga suur oht. Alajaamadesse võivad siseneda ainult spetsiaalselt selleks koolitatud elektrikud. Kui näed mõnda avatud uksega alajaama, räägi sellest oma vanematele või helista Eesti Energia RIKKETELEFONILE 1343.

puudutada ja tema päästmisel ei tohi oma eluga riskida!

Kui märkad allakukkunud juhet, räägi sellest oma vanematele või helista Eesti Energia RIKKETELEFONILE 1343.

OHU KORRAL HELISTA RIKKETELEFONILE 1343!

Kui näed katkist juhet või lahtist alajaama ust või väravat, räägi sellest vanematele või helista Eesti Energia RIKKETELEFONILE 1343. Selline info võib aidata ära hoida õnnetusi ja päästa inimesi!



Elektriohumärk

Eesti raskeveohobune
Viisu (19a) oma
28-päevase pojaga.

HOBUST IMETLEDES

Hobune on kunstiteos looduse loominguna. Ilus, tark, tugev, erk, karme, visa, vastupidav, lahke, ustav... Kes hobuseid ise lähemalt tunneb, teab omast käest, milliseid imetlussõnu saab hobune kiitmiseks öelda. Ka inimkäega loodud kunstiteostes, nii maalidel kui skulptuuridena, on arvukal hulgal hobuseid. Oletatavasti ongi hobune kõrvuti inimese endaga

kunstis kõige enam kajastatud loom.

Ja põhjendatult, kuna iidsetest aegadest peale on hobusel olnud inimese elus keskne roll veo- ja tööloomana ning võitluskaaslasena nii sõjas kui ka rahuajal. Oma rahvuslike kangelaste auks püstitatud monument on ratsurimonument nii eestlastel kui soomlastel – Viljandis kindral Johan Laidoneri ja Helsingis marssal Carl Gustav Emil Mannerheimi auks.

Kaks pead, kaks kätt, kuus jalga, neli silma, neliteist varvast.

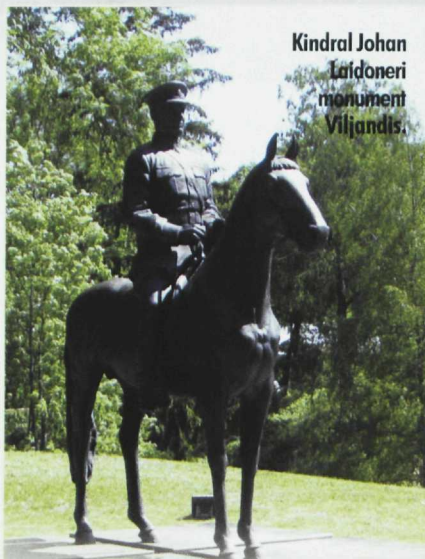
Mõista, mõista, kellest eesti rahva see mõistatus pajatab?! Liitlastest mõistagi – **hobusest ühes inimesega.**

Eestlaste elama asumine Lääne-Siberist Soome lahe äärsetele aladele toimuski arheoloogide hinnangul kodustatud hobustel. Märke hobuse(kasvatuse) kohta Eesti aladel on leitud alates seitsmendast aastatuhandest enne meie ajaarvamist. Esmalt hakati rakendama hobust saani ette edasilikumiseks lumes (suvel

kasutati veeteid). Hiljem hakati ratsutama ning seal, kus teeolud võimaldasid, juba vankriga sõitma.

Kuidas hobusel ja

inimesel aga kahepeale kokku on 14 varvast? Seepärast, et hobusel on isevärki jalad. Iga **jala otsas on tal ainult üks varvas**, mida kattev kõva nahapaksend on **kabi**. Hobusel ühtkokku seega – neli varvast! Kapjadele kulumise kaitseks allakäivad hobuse-raid on „raudkingad“, mis kõneldakse olevat õnne sümbol.



Kindral Johan
Laidoneri
monument
Viljandis.

VAHETUNNIMÄNG

Suvisel ajal saab vahetundi võtta sõnasõnalt – terve tunni ühtejutti ja rohkemgi veel väljas siidisuse suveõhus rahmeldada! Liikuda, et ennast liiga pikalt istuma ei unustaks!

HOBUSERAUD

(Äksi)

Maapinnale joonistatakse hobuseraualaoline kujund, mis jagatakse 8–10 kastiks. Seejärel hüpatakse ühel jalal järjekorras läbi kõik kastid, kusjuures igas kastis tuleb ühel jalal seistes põrgatada palli vastu maad ja haarata see ülespõrkumisel uuesti kätte. Veategija langeb mängust välja. Nii mängitakse mängu soovi korral mitu korda. Viimasena mängujäaja on võitja.

Hobuse liikumisviisid

Hobuse loomulikud liikumisviisid on **samm, traav, galopp ja küliskäik**. Tänu heale õppimisvõimele omandab hobune ka mitmeid kunstlikke liikumisviise, näiteks **piruett, passaaž, piafee, küljendamine (traavers)**. Hobune suudab kiiresti joosta, hüpata üle takistuste ja ujuda. Musikaalne ja hea rütmitajuga hobune õpib tantsivalt liikuma. Unistushobune ka lendab. Näiteks luulehobu Pegasus, kes on inimeselt tiivad saanud...

Hobusel on imeväärne võime püstitasendis magada, kuna ta luustik ja lihased lubavad tal lõdvestuda ka püsti seistes. Hobuse seljas istumine on aga inimese jaoks ainus istumisviis, mis lihastele korralikku tööd pakub. Sadulas lodevalt ja vedelalt istuda ei saa!

Hobujõud on võimsusühik. Näib, et hobutöö ajastu on nüüdseks läbi saanud. Kunagi tehti aga hobustega ära kõik see töö, mida nüüd müristatakse autode, traktorite ja buldoosritega. Olemas on olnud sellised hobumasinad nagu hobutamm, hobuveski, hobuniiduk jt. Mootorsõiduki mootori võimsuse väljendamiseks aga kasutatakse tänaseni hobujõu mõistet, (lühendiks hj; umbes 745, 7 vatti). Sellega on hobune jäänud **võimsuse võrdkujuks. Hobusekannatus** sobib öelda ülisuure kannatlikkuse kohta.

Maire Sirel,
Eesti Südameliit

Allikad: Aleksander Kalamees. Eesti rahvamänge. 2007, lk 25

Heldur Peterson. Eesti hobune on osa meie looduspärandist. www.loodusajakiri.ee

MIKS ME TÄNA EI SAA LOOMAAEDA MINNA?

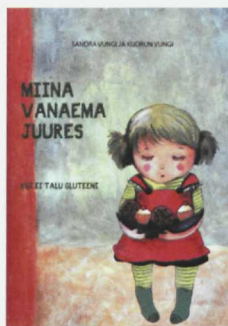
TÄNA ON OHTLIK. SEAL ON

					Laur	jälle	härra	muna- kujuline	luuletuse või laulu osa
					neljast Dumas' musketärist vanim				
					pikema vaheaja järel				
					tema		Abraham Lincoln		
					muhamedi usk		roni- taimed		
					Sirli	Ivo Linna lauseliige; laev			Jaanilinn Narva naaberlinn Venemaal
Nautilus oli kapten Nemo ...	koidu	sõõm	Liisa	Valdo Pant	riik Euroopas iseäranis				
Siim									
			värvus linn Eestis Nuustaku					tähestiku esimene täht	
märg maa	Nord-Ost ... Arder luuletaja			isa Eesti				Neeme malend	
kaheksast mängijast või lauljast koosnev ansambel							koer inglise keeles		
				sirg- joones teritamis- vahend		Internet Explorer	1. noot Mada- gaskari poolahv		
		näiteks Paul Keres Juhan Viiiding			Piret Mati Kaal	100 m² Giuseppe Verdi			
	Urmas suur ujuv jäätükk meres							Oliver Nora	
J. C. Harris "... Remuse lood "	A. Lindgren "... ja Karlsson katuselt "								



Miina vanaema juures

Sandra Vungi kirjutatud ja ta kunstnikust õe Kudruni illustreeritud raamatu alapealkiri on "Kui ei talu gluteeni" ning kaante vahele pandi jutt **Eesti Tsöliaakia Seltsi** eestvedamisel. Lugu pajatab väikesest Miinast, keda vaevavad suured kõhuvalud. Arstilt saab tüdruk teada, et kõhuhäädad tulevad sellest, et ta ei talu gluteeni. Selgub, et õnnetus poleg nii suur, kuna maailmas on rohkesti maitsevaid asju, mis gluteeni ei sisalda. Kui sul on mõni laps, kellel ka kõhuvaludega probleeme on, siis soovita tal Miina lugu läbi lugeda.

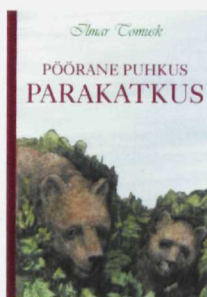


Maru perepuhkus koos karude ja muude üllatustega

Ilmar Tomuski lood Vollist ja Johannesest on meie lugejatele hästi tuttavad.

Jutustus "**Pöörane puhkus Parakatkus**"

jutustab poiste ja nende vanemate üllatusrikkast suvepuhkusest: Hispaania asemel valib pereisa puhkamiseks välja hoopis mahajäetud metsamaja Virumaal. Seda lugu on eriti lahe lugeda just suvel – on aega naerda, pead vangutada ja Vulli pere sangaritegudele kaasa elada. Igav igatahes ei hakka!



Imeilus raamat, mida uurivad huviga ka isad-emad

Kirjanik **Tiia Toomet** on Tartu Mänguasjamuuseumi asutaja ja küllap tunneb teistest kirjanikest paremini kõiki lelusid – nii uusi kui ka vanu, nii nukke, autosid kui ka lauamänge. Kirjastuse **Tammerraamat** vahendusel ilmunud imekaunis raamat "**Mänguasjad jutustavad**" kannab alapealkirja "**20. sajandi eesti mänguasjade lood**". Tegelikult jutustavad mänguasjadest nende omanikud – kunagised lapsed. Muide, koguni meie presidendi Toomas Hendrik Ilvese mängukaru vestis Tiia Toometile oma loo. Ja küllap leiavad praegused vanaemad-vanaisadki fotodelt killukese oma lapsepõlve. Raamatu, mis on ilusaks kingituseks nii lastele kui ka suurtele, kujundas **Tiiu Allikvee**.



Printsessi päevik – sedakorda juba kümnes!

Need tüdrukud, kes on nii filmides kui ka raamatutes kaasa elanud Genovia printsessi Mia muredele ja rõõmudele, saavad nüüd koos Miaga lõpetada gümnaasiumi ning minna lõpuballile.

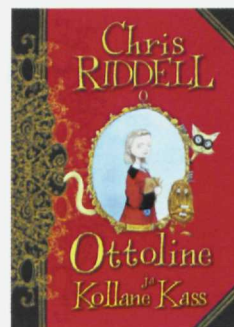
Meg Caboti "Igavesti printsess", mis ilmus kirjastuse **Varrak** vahendusel, on päevikutesarja kümnes raamat, ning seiklustest-sekeldustest siin juba puudust ei tule, sest lisaks kõrgkoolide vahel valiku tegemisele tuleb Mial otsustada ka seda, kelle valib ta oma südame printsiks...



Mõnus kassikriminull

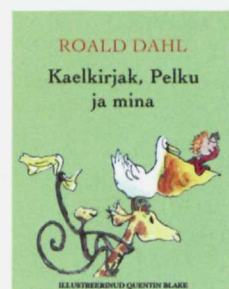
Kirjastuse **Draakon & Kuu** ilmutatud "**Ottoline ja Kollane Kass**" on põnev raamat, mis pajatab väikesest Ottoline Brownist, kes peab veetma üpris palju aega ilma vanemateta, seltsiks vaid karvane härra Munroe. Kahekesi satuvad nad salapärase Kollase Kassi majja, kuhu kurikaelad veavad kokku varastatud koerakesi. Põnevatel kohtadel on autor läinud jutult üle piltjoonistustele, nii et lugu peaks sobima ka koomiksiprofadele.

Ottoline'i-raamatu eest on inglise kunstnik ja karikaturist **Chris Riddell** pälvinud Nestlé Kulmedali.



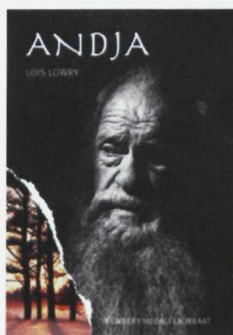
Redelivaba Aknapuhastusfirma tegutseb!

Roald Dahl on paljude laste ning ka täiskasvanute lemmikirjanik. Tema raamatul "**Matilde**" on mitu fänniklubi! Kirjastus **Draakon & Kuu** avaldatud "**Kaelkirjak, Pelku ja mina**" on lõbus lugu poisist Billyst, kes leiab endale veidrad sõbrad: kaelkirjaku, pelikani ja ahvi. Võiks arvata, et tegu on tsirkusloomadega, aga võta näpust: lõbusad semud loovad hoopiski aknapuhastusfirma! Kuidas see on seotud Billy unistusega koomipoe avamisest, seda loe juba raamatust. Jutustuse on tõlkinud **Elise** ja **Viktor Nikonov**, pildid tegi Dahli "ihuillustreer" **Quentin Blake**.



Kas täiuslik maailm on õnnelik?

Newsbery medali laureaate sarjas ilmunud ameerika kirjaniku **Lois Lowry** "Andja" on mõeldud juba suurematele lugejatele. Romaan pajatab Jonasest, kes elab täiuslikus maailmas, kus ainult üks inimene – Andja – hoiab endas mälestusi tõelisest valust ja rõõmust. Mis juhtub siis, kui 12aastane Jonas valitakse Andja õpilaseks, seda saad teada siis, kui avad raamatu, mille on tõlkinud **Kattri Ezzoubi** ja kirjastanud **Draakon & Kuu**.



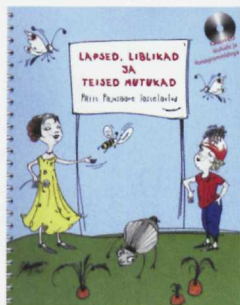
Lugemisaasta unejutud

Paljud meist mõtlevad hommikul silmi hõõrudes, et aitab naljast, täna lähen varem voodisse ja magan nii, et noriseb. Aga kui õhtu on kätte jõudnud, siis tuleb ikka ette tuhat asja, mis ei lase magama minna. Ja vahel juhtub nii, et uni ei tule ega tule. Parim lahendus selleks puhuks unejuttude lugemine või rääkimine. **Meelike Saarna** „Ärakadunud uni“ jutustab Markusest, kellele mamma igal õhtul mõne uue jutu pajatab. Kellel on peres väikevendi või –õdesid, neile on see **Teele Nõpsi** illustreeritud ja kirjastuse **Tammerraamat** ilmutatud juturaamat vajalik asi. Eriti tänavu, lugemisaastal.



Üle 129-aastastele keelatud!

Kirjastus **Varrak** tegi kevadeks isevärki heliseva raamatu: **Priit Pajusaare** "Lapsed, liblikad ja teised mutukad" peidab oma kaante vahel nii laulu- noote kui ka CD-d. Neile, kes tahaksid ise solistide rollis olla, on plaadile pandud ka kõigi laulude fonogramm. Laulud on teadagi lähedad nagu Pajusaarel ikka! Helilooja ütleb ise, et need on mõeldud inimestele vanusest 3 kuud kuni 129 eluaastat. Hoidke siis silm peal, et 130-aastased plaadi kallale ei kipuks!

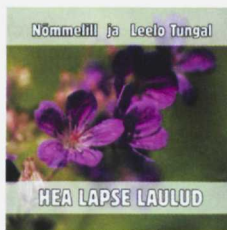


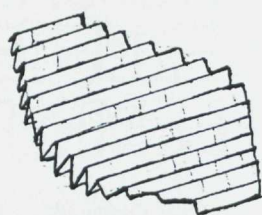
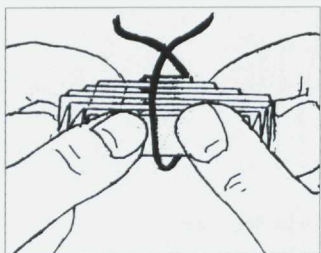
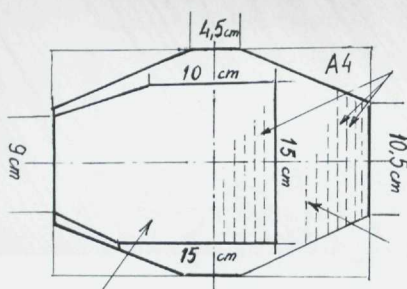
KES SEE LUGES, ARU SAI, SELLELE ME TEEME PAI!

Suure Laste Raamatuklubi ja ajakirja Hea Laps ühise kirjutükivõistlusele „Ja siis ma hakkam lugema“ saabus väga palju häid töid. Kõigile jaguks ahindu ainult sel juhul, kui toimetusetuba oleks maast laeni raamatuid täis... Nii see paraku ei ole, kuid ahinnaraamatud saab sellegipoolest kenake hulk kirjutajatest. Need on **MADIS-MAIROLD LEPIK** ja **SIRLE KIIK** Imavere Põhikoolist, **TRIINU MARGENS** ja **KATARIINA SEI** Jõgeva Gümnaasiumist, **ANDRIANA JAANSON** Türi Gümnaasiumist, **REIGO VIKAT** Kehra Gümnaasiumist, **INDREK FILIPPOV** ja **MARKUS PRUDEL** Tallinna 32. Keskkoolist, **LIISA HAMBURG** Kullamaa Keskkoolist, **LIISA MEIDLA**, **VITALI KRASSILNIKOV** ja **ANNA MARIA TOSS** Tudulinna Põhikoolist, **JULIA LAIDVEE**, **KRISTI KOHA**, **LIISA PRIVITS** ja **KÜNTER SUVE** Paikuse Põhikoolist, **ASSER LUTSAR** Võrumaalt ja **HELENA ANGELA KIISLER** Põlva lasteaiast **MESIMUMM**. Võitjatega võtame ühendust!

Nõmmelilles laulavad head lapsed

Sel kevadel tähistab **Nõmme Kultuuri-keskuse** väikeste tüdrukute koor **Nõmmelill** oma 15. sünnipäeva, nii et tegu on Hea Lapse eakaaslasega. Kas pole põnev, et ka Nõmmelille sünnipäevaplaadi pealkiri kõlab healapselikult – "Hea lapse laulud"! Ja ega küll küllale liiga tee: kõik selle plaadi laulud on pärit Hea Lapse toimetaja Leelo Tungla sulest. Mis muud kui hüüame Nõmmelillele sünnipäeva puhul kolmekordse hurraa!





Piknikud! Piknikud! Jälle piknikud!

Kevad on täies õitsemises ja jälle on ilus aeg mitmesuguseid tähtpäevi looduses tähistada. Seekord soovitan sul kaunistuseks valmistada volditud liblikaid. Need võiksid olla mitmevärvilised ja erikujulised.

Lõika minu jooniste eeskujul värvilisest paberist liblika tiibade voltimise alused. Paberilehe suurus liblikatiibadeks peaks olema vähemalt A4. Alusta voltimist kitsamast servast, voltides

lõotsakujuliselt umbes 1 cm laiuselt. Seejärel vajuta voldikud keskelt kokku ja seo niidiga kinni. Liblika katsesarved tee mustast paberist, kuid veel lihtsam on, kui kasutada karvastatud traati. See võiks olla isegi sätendav, nagu on minu liblikatel. Soovin, et sama põnev, kui on piknik ise, oleksid ka sinu ettevalmistused piknikuks. Ära unusta pikniku lõppedes peopaik korda teha.



Lully Gustavson

Kokka ise! Kokka ise!

31

Sandra Vungi retseptid



Suur suvi on kätte jõudnud ning roheline ja soojus õues lausa kutsuvas välja mängima ja aega veetma. Miks mitte ka sõbrad külla kutsuda ning neile neid hõrgutavaid magustoite pakkuda? Selle kuu toidunurk sai kohe õige magus!

Banaanijäätis

See on üks imeline jäätis, mille valmistamiseks läheb vaja ainult banaani ja käsimikserit või blenderit! Banaani omadus on see, et külmutatud banaani purustades ei muutu see kristalseks, vaid hoopis kreemjaks ja mõnusaks nagu üks korralik plombiir. Proovi kindlasti järele!

Vaja läheb:

- paar banaani
- soovi korral endale meeldivaid marju või muud meelepärast

Koori banaanid ja lõika need peenemateks ratasteks. Lao banaanirattad kandikule või suuremale taldrikule ning aseta paariks tunniks sügavkülma. Seejärel võta külmunud banaanitükid ning purusta neid käsimikseri või blenderiga, kuni banaan muutub juba kreemjaks ja vahusemaks. See võib natuke aega võtta! Serveeri valminud jäätist koheselt koos värskete marjade või muu meelepärasega.



Kodune martsipan

Mandlitest tehtud kuulsat martsipani saab ka ise kodus edukalt valmistada. Varu vaid mandleid, tuhksuhkrut ja vett ning natuke aega.

Vaja läheb:

- 2 pakki koorega, röstimata mandleid (kokku 200g)
- umbes 4 supilusikatäit tuhksuhkrut (võib ka rohkem)
- 4 supilusikatäit vett

Võta mandlid pakist välja ning aseta kaussi. Vala neile peale keev vesi ning oota umbes 20 minutit. Nüüd peaks mandlitel koor ilusasti lahti tulema. Koori mandlid ära ning jätta natukeseks kuivama. Seejärel võta käsimikser või blender (võid paluda mõne suurema pereliikme või sõbra abi) ning purusta mandlid peeneks. Vala peenestatud mandlid kaussi, lisa tuhksuhkur ja vesi ning sega hoolikalt. Nüüd vormi segust pallikesed. Soovi korral võid lisada veel tuhksuhkrut. Valminud pallid jätta natukeseks külmkappi. Martsipanipalle võid kasta ka sulašokolaadi sisse ning seejärel külmikusse tahkuma jätta.



Ühes väikese maamaja lastetoas oli üks suur riidekapp. Õigupoolest ei nimetatud seda kunagi lihtsalt kapiks, vaid garderoobiks. Tavalist, pisut vanamoelist riidekappi meenutas see vaid väliselt – avar lainjas keskosa, mille mõlemal pool ukсед. Kapp oli aga niiviisi ümber ehitatud, et sinna sai lausa sisse astuda. Sisse astuda, ukse enda tagant kinni tõmmata ja peegli ees sobivad rõivad selga sättida. Aga nagu iga teinegi riidekapp, oli seegi tihedalt riidepuid, täpsemalt – riideid, täis. Ja nii tihelt, et mõni puu otse kooldus raske rõivakoorma all. Ei leidunud seal ühtki puud, mis oleks kõlkunud tühjalt; oli tavaline, et mõne turjal rippus mitu pluusi või üle põikpulga kaks-kolm püksipaari, neli suvekleiti ja mitmeid kampsuneid-seelikuid. Et peres oli kolm tüdrukut ja kapp asus nimelt lastetoas, oli rõivaste rohkus loomulik. Igaüks ju teab, et tüdrukutel on kümme korda enam hilpe kui poistel. Hommikul, kui lapsed kooli läksid, ja õhtuti koolist tulles valitses kapis tõeline tohuvabohu; võite ette kujutada, kui kolm tüdrukut tahavad kõik ühel ajal riidekappi minna! Eriti hommikul said riidepuud vett ja vilet: neid tõsteti hulgakaupa kapist välja voodile või tooliotsale, osal neist rebiti riideid seljast, osale tõmmati pooleldi (kiire ju!) selga tagasi. Oli tavaline, et sel moel mõni puu voodi taha pudenes ja sinna päevadeks tolmu korjama jäi. Riidepuud ohkasid kergendatult, kui nad lõpuks põikpuule tagasi torgati, kapiuks kinni lükati ning kogu see vint-sutamine otsa sai.

Ühel hilisel hommikupoolikul, kui lapsed olid kooli läinud, avanes äkitselt kapiuks, ema astus kappi, plõksis ereda laetule põlema – riidepuud olid jõudnud just tukkuma jääda – ja asus põikpuul rippuvaid riidpuid lappama. Leidnud sobiva, pani ta sellel olnud sinised velvet-püksid ja katkiste põlvedega teksad üle teiste riiete ning astus siis, paljas riidepuu näpu vahel, kapist välja.

„Kuhu ta viidi? Kuhu ta viidi?“ sahistasid riidepuud ärevalt.

Asi oli tõesti veider, sest tavaliselt võeti kaasa seelik või püksid või pluus ja puu jäeti kappi, aga nüüd...

„Ei tea... Ehk visati minema: ta väike ja vanadusest väeti, vist kolm aastat juba siin kõlkunud,“ pakkus talvekasuka all higistav kõiketeadja-riidepuu.

Kõik tundsid suurt kergendust, et neid ära ei viidud: kapis oli küll kitsas ja pime, kuid ikkagi omadega koos ja turvaline.

„Jah, vanake küll, aga tuleks ta tagasi, ta oskab nii põnevaid anekdoote rääkida,“ õhkas riidepuu, kelle õlgu kaunistas noorima lapse karnevalikostüüm.

Mõnda aega veel juhtunu üle arutlenud, jäid kõik uuesti tukkuma.

Kui riidepuud nägid parajasti und, et kannavad maailma kõige uhkemaid tualette, – sest ainult sellest nad unistasidki –, kriuksatas kapiuks ning ennist kaasa viidud riidepuu riputati tagasi stangele ja sätiti sinna ka mõlemad püksipaarid.

„Noh, räägi, kus sa käisid?“ pommitasid teised, kui uks kinni pandi.

„Õues!“

„Õues? Mis koht see veel on?“ jõllitasid teda kaaslased, ise imestades tagasitulnu reipa ja justkui noorenenud hääletooni üle.

Õueskäinu otsis õigeid sõnu, kuni kostis: „See on kõik, mis jääb väljapoole meie eluaset. Seal on tohutu valgel!“

„Sa tahad öelda, et seal põleb mingi lamp?“

„Noh... see on nagu... nagu miljon... meie lampi,“ ei osanud riidepuu isegi päikest hästi lahti seletada.

„Ja mis sa seal õues siis tegid?“ osatasid teised.

Riidepuu hingas sügavalt sisse, enne kui paiskas: „Mulle pandi selga virsikukarva hommikumantel ja riputati puu otsa!“

„Puu otsa? Riidepuu riidepuu otsa? Hah-ha-haa, lubage naerda,“ itsitasid riidepuud üksteise võidu.

Välisõhku nuhutanud riidepuu kõlgutas end pahaselt: „See puu seal

Kapipuu ja õuepuu

Ülle Uibo-Lanto





õues polnud üldse meie sarnane, ta oli tohutult suur! Suurem kui te ette kujutada oskate.”

Teised püüdsidki seda endale ette kujutada, kuni üks, kes kandis vanima tüdruku sädelevaid diskoriideid, päris: „Ja mille küljes see tohutu suur puu rippus?”

„Kuskil ei rippunud, ta oli jalgapidi maa sees kinni. Ma ju ütlesin: ta polnud üldse meie moodi.”

„Selge: ripub maa seest välja. Aga milliseid riideid ta kandis?” oldi nüüd innukad teada saama.

„Riideid tal polnud, vähemalt selliseid nagu meil...” kehtitas riidepuu oma kandilisi õlgu.

„Mingisugused siis ikkagi olid?” uudistas üks hiljuti juurde ostetud tutikas riidepuu.

Teda ja teisigi näris väike kadedus, et just see nende seast, kelle „kaelakonks” aeg-ajalt õlgadelt ära tuli ja kes kandis vaid paari tühiseid pükse, oli valitud selliseks austusväärseks ülesandeks.

„Ma ei tea, saab neid riieteks lugeda, aga ta oli üleni lehtedega kaetud...”

„Lehtedega?”

„Just. Roheliste lehtedega. Enamusel puudest seal väljas olid seda tooni leheriided. Ja nad olid ilusad nagu modellid.”

„Kõikidel ühte värvi?” ei jõudnud kapipuudele kuidagi kohale. Alatihti vaidlesid nad, kes neist kannab kõige värvikamad ja trendikamad rõivad.

Nagu arvata võibki, olid ägedaimateks vaidlejateks vanima tüdruku riidepuud.

Riidepuu, kes oli mitu head tundi värsket välisõhku hinganud, proovis küll nii- ja naapidi oma põnevaid üleelamisi edasi anda, kuid kõik oli kui hane selga vesi – kaaslased kas ei suutnud kirjeldatud ette kujutada või lihtsalt keeldusid teise juttu uskumast. Nende jaoks, kelle kogu senine elu oli kulgenud sumbunud kapiõhus ja tihedalt üksteise hõlmas, piirdus kogu maailm vaid enese eluasemega ning sellest ahvatlevamat nad silme ette mõelda ei suutnud. Vähe sellest, nad isegi aasisid väikest riidepuud.

Riidepuu oli seetõttu väga kurb ja õnnetu, lõpuks ei jäänud tal muud üle kui suu kinni panna ning kogetud imelisi hetki vaid iseendas meenutada.

Ühel varakevadelisel päeval juhtus aga midagi hoopis pöörast. Kapiüksed tõmmati pärani, ema ja kolm last astusid sisse. Pikalt mõtlemata asus ema põikpuult riideid (koos puudega!) maha võtma. Iga tüdruk krabas sülle paraja hulga rõivaid ja viis need majast välja õue. Nende pikka kasvu isa asus tüdrukute kleite-pluuse puuokstele riputama.

„Talv läbi garderoobis tolmu kogunud, las nüüd tuulduvad!”

„Jah, ilus päikeseline päev – saavadki natuke päevitamisest mõnu tunda,” ütles ema, kes hädavaevu puuksani küünitas ja sinna keskmise lapse suusaülikonna riputas.

Kui viimne kui üks riidetükk sai õnnelikult okstele seatud, oli emal-isa ja tüdrukutel imetlemist küllaga: nende kümne aasta vanune õunapu paistis kui piduehtes pruut....

Lõpuks läksid kõik muude toimetuste juurde ning õunapu koos riiete ja riidepuudega jäi omaette. Esmakordselt nii kõrgel rippuvad riidepuud püsisid esialgu täiesti liikumatult, kuid siis hakkas üks ees, teised järel, ent tasapisi liigutama, justkui ärgates sügavast talvetardumusest. Viimaks kiikus viimne kui riidepuu kaunilt ja vabalt, pluusivarrukad ja püksisääred kerges kevadtuules kaasa hõljumas.

Kulus aga veel aega, enne kui üks neist õhkas: „Imeline...”

„...kapivaba...” jätkas teine.

„... maailm,” lõpetas kolmas.

Väike riidepuu naeratas õnnelikult.



Barbie

ja

Merineitsi lugu



Meri armastab julgeid ja osavaid

Mereäärsetel rahvastel on palju muinasjutte vetevallas elavatest olevustest – näkkidest, vetevana-dest ja merineitsidest. Üks ilusamaid neist on Hans Christian Anderseni "Väike merineitsi", mille ainetel on loodud nii teatrilavastusi kui ka filme.

Ka Barbie-maailmas on merineitsidel oma koht. Tema meelest need sihvakad, saledad ja väledad olevused lausa loodud igasugustel veesportialadel säramiseks!

Aga missugused on Sinu suhted veesportiga, hea lugeja? Joonista ja kirjuta meile teemal "Mina ja meri"! Kui aga Sinu kodukohas on hoopis jõgi või järv, bassein või tiik, siis sobib kahtlemata nendestki kirjutada või joonistada!

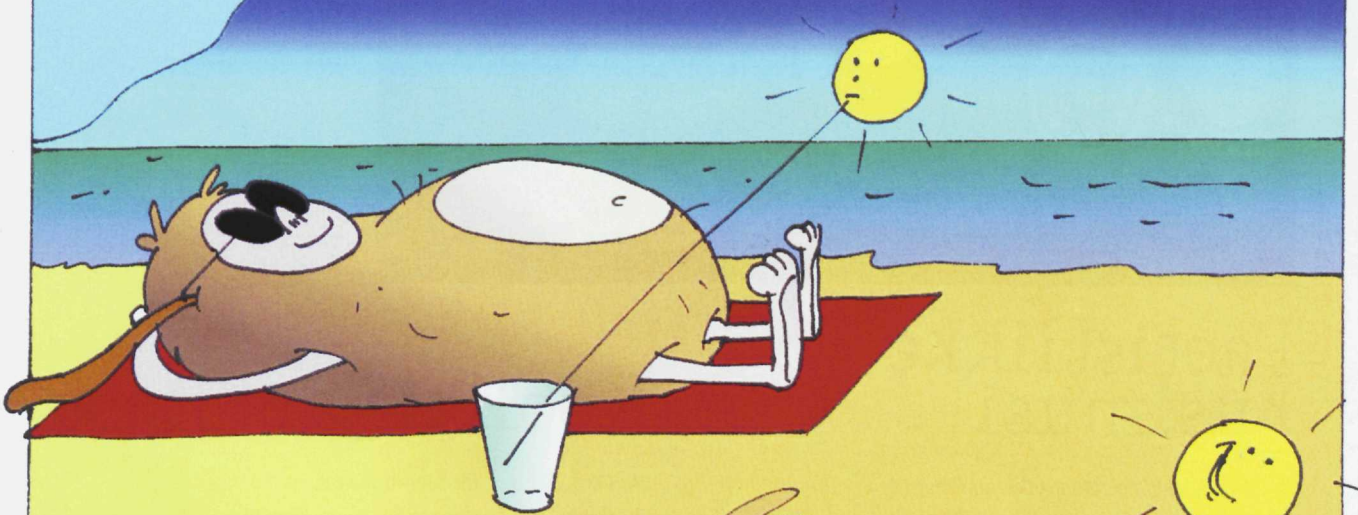
Ootame joonistusi ja kirjatükke toimetusse hiljemalt 5. juuliks!

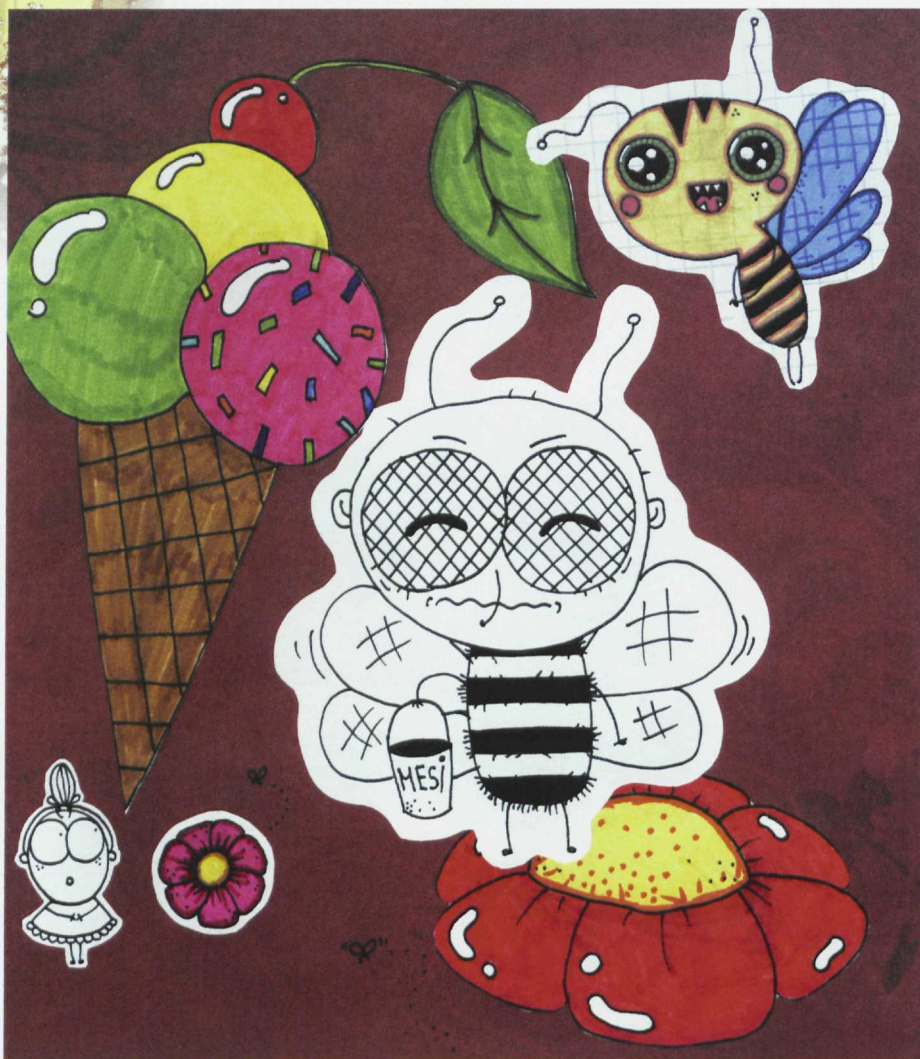
Parimatele auhinnad Rimonnelt!

Maaletooja: **RIMONNE**

R A H N Z U

RUH-IMMER
MANZGEL- JUCCHE





Iti Päärnik Järvelt

Paetistlikke küsimusi

- ☞ Miks ei tehta operatsioonidel juurdelõikust?
- ☞ Miks on sõrmed erineva pikkusega?
- ☞ Miks ei ehitata ebausklitele kirikuid?
- ☞ Kas purjus onuke peab ühissõidukis täis pileti ostma?
- ☞ Millisesse kunstiliiki kuuluvad pensionisambad?
- ☞ Milliselt loomalt saab kunstnaha?
- ☞ Kas külmrelva võib soojal ajal kasutada?
- ☞ Kas Mustas meres võib punast kala olla?
- ☞ Kas jooksvaid küsimusi saab käigu pealt lahendada?
- ☞ Kas säilitusained suudavad töökohta säilitada?
- ☞ Kui kõrbest piitsaga lüüa, kas ta hakkab siis kiiremini lendama?
- ☞ Kui luuavarrest võib pauk tulla, miks meie kaitsejõud siis luuavarsi ei kasuta?
- ☞ Miks peab truudust vanduma, kas kuidagi viisakamalt ei saaks?
- ☞ Miks on kvaliteetsetel saagidel kirve hinnad?
- ☞ Miks vikatimees endale niidukit ei osta?
- ☞ Kas elulõngast saab sokke kududa?
- ☞ Miks kleebitakse postmark ümbrikule, aga mitte postile?
- ☞ Miks ei ole elektrirongides elektritoole?
- ☞ Milline muusikaagentuur korraldab kassikontserte?
- ☞ Kas Kalevipoeg on sõjaväes käinud?

Koolikirjanditest

- ☞ Mart Saar oli pärit Suurest Jaanist.
- ☞ Guido tõstis noodijoone ühe tertsini kõrgusele.
- ☞ Kõik Beethoveni isad olid muusikud.
- ☞ Peale 1910. aastat asus Türipõu juhutama „Tallinna meeste Lauluseltsi“ segakoori.
- ☞ Nataša armastas väga loodust ja sageli käis hoovis.
- ☞ Renessansi ajal liikusid ka asjad sinnapoole.
- ☞ Mozarti looming oli kuidas kunagi.
- ☞ Schumann püüdis sooritada enesetappu, hüppas Reini kaldale.
- ☞ Beethoven kannatas viimased kolmkümmend aastat silmanägemise all.
- ☞ Berlioz kirjutas meloodiaid segapillidele.
- ☞ Beethoven kombineeris end haigeks. Ta oli muidu kurt ja pime, aga nooti kirjutas hästi.
- ☞ Beethoveni isa oli joodik-muusik, vanaisa ainult muusik.
- ☞ Ka Eestis on kuulsaid naisheliloojaid – näiteks Miina Härma, kes on kirjutanud laulu „Ei saa mitte vaikida olla.“
- ☞ Puhkpillidest on kõige haledama kõlaga inglisarv. Metsasarv on sumbutaja kujuline.



LELULUGU 3

Suur suvi



Uvevaheaeg on käes ja kindlasti kuuluvad lisaks päikesele ja mereveele selle aja juurde ka eriti lahedad suvefilmid, millest siinkohal kiiruga üle jookseme.

„Shrek: nüüd ja igavesti“ on juba kinos, eesti keeles ja 3D-s veel pealekauba, aga juba juulikuus tulevad samal kujul meie juurde Buzz Valgusaasta, Woody ja teised tuttavad mänguasjad filmis „Lelulugu 3“, mis erinevalt kahest eelmisest osast on samuti 3D-s ja kõik tegelased räägivad sulaselges eesti keeles, tormates uutesse seiklustesse siis, kui nende peremees Andy valmistub kodust ära kolima, sest temast on saamas üliõpilane. Juulis saavad ka kõik Edwardi ja Bella ja Jacobi sõbrad elada kaasa menusaarja kolmandale filmile „Videviku saaga: Päikesevarjutus“. Augustikuus aga ootab midagi eriti oodatut kõigile neile, kelle hommikuseks lemmikuks on seiklusseriaal „Viimane õhutamtsutaja“. Nüüd on nimelt sellest tehtud täispikk mängufilm ja kui see uudis pole veel piisavalt hea, siis teadke, et ka see tuleb vaatajate ette kolme-mõõtmelisena, ehk Aank, Zuko ja kõik teised madistavad teie prillide ees nagu kinosaaalis. Augustis ootab ka järjekordne tõestus sellest, et inimeste neljajalgsete sõbrad ei saa omavahel kunagi eriti hästi läbi. Sedakorda koguperekomöödias „Kassid ja koerad: Kiisu kätemaks“, kus saab näha tõeliseid jamesbondilikke tehnilisi vigureid, tagaajamisi ja lahinguid, ainult et agentideks on kassid ja koerad. Niimoodi kiirustades said suvekuud hetkel kiiruga läbi sirvitud, aga eks millalgi räägime neist sutsu pikemalt ka. Hetkel aga lähen õue päikese kätte ja siis õhtul loomulikult jälle kinosaaali.

Järgmise korrani!

Kinokuju



VIIMANE ÕHUTAMTSUTAJA



KASSID JA KOERAD: KIISU KÄTTEMAKS:



Bensiini asemel õhk?

Üsna mitmeid kordi on teadusmehed püüdnud leiutada autosid, mis kasutaksid bensiini asemel suruõhku, ning praegugi üritab üks India suurimatest autovalmistajatest, **Tata**, viia tootmisse prantslaste MDI-firma poolt leiutatud suruõhu abil liikuvat automudelit, mille esialgseks nimeks on **OneCAT**. Keskkonka-kaitsjaid võiks see masin ühest küljest rõõmustada, sest seda sorti auto ei tekita heitgaase ning suruõhku võib valmistada ükskõik kus. Suureks plussiks on ka see, et suruõhuauto mootor kaalub vähe ja on ehituselt üpris lihtne. Samas vajatakse suruõhu valmistamiseks palju aega, kütus kulub aga kiiresti. Kui suruõhku toodetakse oma kompressoriga, siis vajatakse selleks ikkagi elektrit ning selleks kulutatakse omakorda kas kivisütt, maagaasi või naftat. Elame – näeme!

Kes leiutas konservid?



Praegusel ajal küll kodudes väga palju keediseid, kompotte ja marinaade ei valmistata, kuid enamjagu lastest teab, kui maitsvad on omatehtud moosiga pannkoogid. Ja kui sügavkülmappe veel polnud leiutatud, siis oli konservide tegemine ainus võimalus suve-

andidest talvelgi rõõmu tunda. Liha säilitati vanasti ainult soolalt: igas taluaidas seisis suur tünn soolase sealihaga. Kui aga tegu polnud paikse talurahvaga, vaid pidevas liikumises olevate inimestega – nagu seda on näiteks sõjaväelased – siis läks toidumure mõnikord vägagi tõsiseks. Prantsusmaa valitseja **Napoleon**, kellel olid suured vallutusplaanid, kuulutas 1800. aastal, et annab suure autasu sellele, kelle leiutis aitaks murda Prantsuse armee toitlustamisprobleeme. Eks neid suuri mõtlejaid olnud teisigi, kuid kõige asjalikuma leiutisega sai hakkama kondiiter **Nicolas Francois Appert**, kes pärast aastatepikkust katsetamist sai aastal 1800 maailma esimeste konservide autoriks. Appert täitis liha ja teistegi toiduainetega klaaspurgid, mille tiheda sulgemise järel mähkis riidetükkidesse ning keetis läbi. Leidlik mees sai Napoleonilt autasu ning võttis kohe oma leiutisele ka patendi.

Veidi hiljem mõtles teine prantslane, **Pierre Durand**, välja veelgi kavalama asja: tema loobus kergesti purunevatest klaaspurkidest ning hakkas konserve valmistama tinapurkides, mis olid lisaks vastupidavusele ka klaaspurkidest kergemad. Veidi hiljem tulid kasutusele ka teras- ja plektoosid.

Ahvid pole vennaksed!



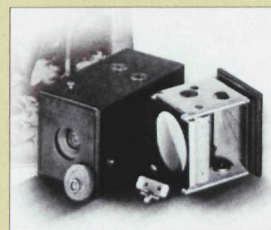
Huvitav oleks teada, kas suurimad ahvid tunnistavad pisemaid oma sugulasteks? Kõige suuremad nende seast on **gorillad** ja kõige väiksemad – **kääbusmarmosetid**. Isane gorilla võib kasvada **180 cm pikkuseks ja kaaluda 180 kilo**, emasloomad kaaluvad poole vähem ja on **kuni 150 cm pikad**. Kääbusmarmosetist sugulast võiksid nad kanda rinnataskus, kui neil see juhtuks olema:

pisimad ahvid kaaluvad nimelt **120 grammi** ja nende keha pikkus on **13,6 cm**. Väheke soliidust lisab kääbusmarmosetidele küll saba, mis on umbes 17 – 20 cm pikkune, kuid sellegipoolest võiksid gorillad neid pidada ennem mänguasjadeks kui suguvendadeks...

Kõrvad ja nina jala küljes?

Kuidas ämblikud saavad kuulda, kui neil pole kõrvu? Ega keegi meist pole töepoolset näinud ämmelgat kõrva teritamas ja ega talle passiski sellised kõrvalestad nagu inimestel. Ämblik oskab nimelt nii kuulata, nuusutada kui ka maitsta jalgade kaudu. Ämblike karvased jalad on looduse tõeline meistritöö: nende kaudu oskab ta aimata hädaohtu ja samas ka saaki haarata. Tänu peenikestele jalakarvadele suudab ämblik ronida püstloodset seina pidi üles ja alla – teadlased loodavad, et ämblike sellise liikumisoskuse saladust välja uurides saaks edaspidi leiutada sobivaid jalavarje kosmonautidele. Inimesel on loomariigilt veel palju õppida!

Sina vajuta aga nuppu!



19. sajandi alguses oli päevapiltide tegemine keeruline töö, millega tulid toime ainult tõelised profid! Fotoaparaat oli suur ja kohmakas riistapuu, mis seisis kõrgetel jalgadel, ning kemikaalide kasutamine nõudis asjatundlikkust.

Ameeriklane **George Eastman** pidas **1878. aastal** plaani oma puhkuseriisi fotodele jäädvustamiseks, kuid kaamera-kobaka kaasa vedamine ei tulnud kõne allagi. Mees hakkas huvi tundma, kuidas saaks pildistamisprotsessi lihtsamaks muuta, ning see tegevus paelus teda sedavõrd, et reis jäi seekord tegemata, kuid sündis lahe leiutis: automaatne kaamera, millega sai filmirullile jäädvustada tervelt 100 päevapilti. „Sina vajuta aga nuppu, küll meie teeme kõik ülejäänud!“ oli Eastmani leiutise reklaamlause. Kui foto-kaamera omanik oli sada klõpsu ära teinud, siis viis ta aparadi firmasse, kust sai selle tagasi juba valmis fotode ja uue filmirulliga. Fotoaparaat sai nimeks **Kodak**, ning seda nime kannab ta auga tänini.

Kui sõnad saavad otsa



Kaval
ja ootus-
ärevuses.
Mis seal toimub?



Hirmul. Appiiiii...



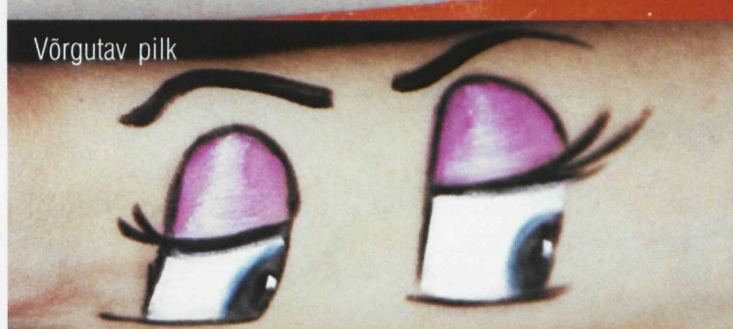
Segaduses.
Kas kohe tulevad õnne- või kurbusepisarad.



Vihane, kuri ja pahatahtlik



Hommikused silmad, küsides: „Kas ma tõesti
pean täna hommikul kooli minema?“



Võrgutav pilk

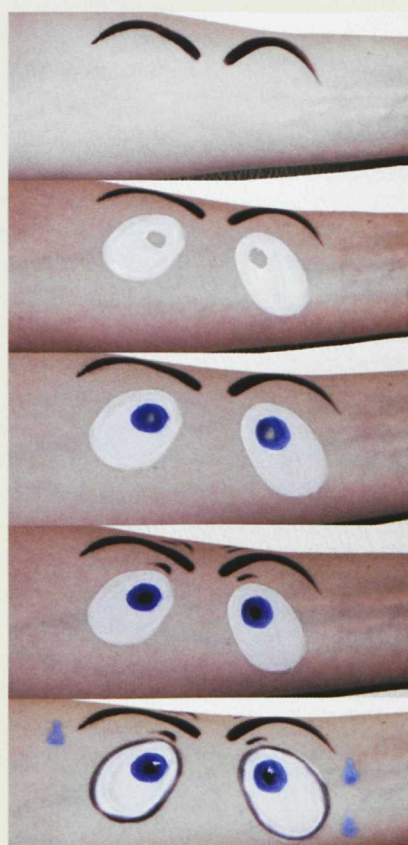
Pilk hinge peeglisse

Sõnadel on suur võim, nad võivad solvata, kiita, laita, ehmata ja palju muudki head või halba korda saata. Silmad see-eest räägivad enda eest – sõna võib valetada, aga silmad reedavad.

Kindlasti oled kuulnud üsna leierdatud lauset: „Silmad on hinge peegel.“ Selleks, et osata nende peegeldust lugeda, peab juba ise olema piisavalt elukogenud, et teada, mis silmis peidus võib olla.

Kui aga sõnad saavad otsa, las siis silmad räägivad edasi. Seekord saadki joonistada selliseid silmi, mille peegeldust oskavad kõik lugeda – noored ja vanad. Kui jututuju peaks tagasi tulema, proovi sõnadega ikka vastutustundlikult ümber käia, otsi oma sõnavarast häid ja tõeseid sõnu, mis ka teistele rõõmu ja head meelt valmistavad.

Iris Müntel



↑ Mida teha võiks?

← Kuidas teha?

- 1 – Võta pintsel ja must värv ning joonista kulmud.
- 2 – Võta pintsel ja valge värv ning värvi ära silmavalge, jättes silma värvilise osa (silmaaiirise) värvimata.
- 3 – Võta mõni endale meeldiv värv (mina valisin sinise) ja värvi ära silmaaiiris.
- 4 – Võta must värv ja tee sellega silmatera ning imestust väljendavad kortsud.
- 5 – Äärista musta värviga silmavalge ja lisa hirmuhigi piisad.

Valikut minu tehtud töödest saab näha aadressil www.irisgrimm.net



Vello Salumets



Petula Clark

Inglanna Petula Clark on vaieldamatult

olnud üks kõigi aegade menukaim naislaulja kogu maailmas, kuigi tema maailmavallutus ei kulgenud sugugi ühe hetkega. Alates 1950ndate algusest oli Petula soositud nii kodumaal kui Austraalias, sama aastakümne lõpul sai temast ka prantslaste ja sakslaste lemmik, 1960ndate algul ilmus Clarki nimi Kanada muusika edetabelisse ja alles seejärel sai temast lõpuks supertäht ka USA-s.

Petula Sally Olwen Clark sündis Inglismaal 15. oktoobril 1932. Juba kolmeaastaselt laulis ta koos emaga kirikus ja üheksaselt pääses esinema BBC soositud raadiosaatesse "It's All Yours". Kahjuks katkestas selle etteaste sakslaste rünnaku hoiatuseks antud õhuhäire, kuid noore neiu edukas teekond oli siiski alanud. Teise maailmasõja ajal esines Petula Clark lapstähena rohkem kui viiesajast raadiosaates ja üsna mitmes sõda kajastavas filmis, pärast mida sai ta hüüdnimeks "The Forces Girl" (Relvajõudude neiu). Briti sõdurid löiksid ajalehtedest välja selle 11 aastase lapsnäitleja pilte ja kleepisid kasarmu seintele, et need tooksid lahingus õnne.

1950. aastaks oli kinopublik näinud noort lavastaari juba rohkem kui 20 filmis.

Oma esimese singli "Music, Music, Music" salvestas Petula Clark 1949. aastal Columbia-märgile, kuid millegipärast avaldati see vaid Austraalias. Veidi hiljem siirdus ta Polygon-firmasse ja salvestas seal oma esimese Briti tabeli kõlbuliku hitti "The Little Shoemaker" (Väike kingsepp), mis jõudis 7. kohale. On teada, et salvestuse ajal oli Petula õukiseisundis, sest teel stuudiosse oli ta sattunud autoõnnetusse. Kuid salve see lugu sai. 1955 sõlmis lauljatar plaadistuslepingu firmaga Pye Records. Uues firmas ilmavalgust näinud "Suddenly There's A Valley" jõudis Briti tabeli TOP10 hulka. Kuid tabeli tipule veelgi lähemale ehk siis 4. kohale pääses 1957. aasta kevadel valminud "With All My Heart". Samal aastal katkestas

Petula oma isaga sõlmitud mänedzerilepingu, kolis Londoni West-End kvartalsisse.

Selleks ajaks juba kuulsust kogunud ingliskeelse pealkirjaga laul "Sailor" on tegelikult Austria päritoluga "Seemann", millest Viinist pärit lauljatar Lolita Ditta esituses oli saanud Saksamaal suurhitt. Poeet Norman Newell ingliskeelses tõlkes avaldati see ka seda keelt kõnelevates riikides. Petula Clarki salvestatud kaver tõusis 1961. aasta algul nädalaks Briti tabeli tippu ja veel samal aastal sai Petula oma esimese kuldplaadi palaga "Romeo". Petula Clarki hääle kohta öeldi, et see on samamoodi imeliselt helisev ja lummas kui pühapäevahommikune kabelikell.

Petula oli selleks ajaks juba kolinud Pariisi ja abiellunud kuulsu Prantsuse plaadifirma "Vogue" omaniku Claude Wolfiga. Prantsusmaal hakkas Petula Clark salvestama omi plaate ka teistes keeltes.

1962. aastal esines Petula Clark BBC telesaates "Thank Your Lucky Star" koos tollaste tõusvate tähtedega nagu Cliff Richard, The Shadows ja teised. Seejärel salvestas ta saksa päritoluga vana lööklaulu "Monsieur", mida ainuüksi Saksamaal müüdi üle veerand miljoni, Euroopas kokku aga üle kahe miljoni eksemplari.

Laul pealkirjaga "Downtown" tähendas Petula Clarkile naasmist ingliskeelsele turule. Pye Recordsi tootja Tony Hatch, kes oli vastutanud Petula prantsuskeelsete laulude eest, esitles talle oma vastkirjutatud laulu "Downtown", mis lauljatarile kohe meeldima hakkas. Petula Clark salvestaski selle veidi dzässiliku orkestratsiooniga pala ja 1964. aasta talvel tõusis tema uus singel Briti tabelis 2. kohale. See oleks võinud jõuda ka päris tippu, kuid seal seisis ees niisugune pärl nagu The Beatlesi "I Feel Fine". Kuid sellest polnud midagi. Kui Warner Records avaldas "Downtowni" USA-s, sai laulust miljonihitt, mis seisis 2 nädalat Billboardis esikohal ja Petula Clarkile



Petula Clarki hääle kohta öeldi, et see on samamoodi imeliselt helisev ja lummas kui pühapäeva-hommikune kabelikell.



omistati Grammy-auhind "The Best Rock & Roll Record" eest. Tegelikult polnud lugu mingi *rock 'n' roll* ja kriitikud on hiljem lõõpinud, et paremat slaagrit annab välja mõelda. Petula Clarkist sai aga seega esimene Inglise poplauljatar, kelle singel jõudis Billboardi tippu. Edu tähendas Petula Clarkile otsekohe USA-turneed ja esinemist kuulsas "Ed Sullivan Show's". Sellega aga lauljatarit tähelend veel ei lõppenud. 1965. aasta juunis ilmus müügilettidele pala "I Know A Place" ja novembris alustas Petula Clark esinemisi New Yorgis, järgmise aasta veebruaris salvestas aga uue pala "My Love". Kuigi lauljatar väitis, et talle see lugu üldsegi ei meeldi, olid ostjad teisel arvamusel. Singel tõusis kaheks nädalaks Billboardi tippu ja seda müüdi üle miljoni eksemplari.

1967 otsustas Petula Clark kaverdada maailmakuulsat tummfilmikoomiku Charles Chaplini väidetavalt komponeeritud laulu "**This Is My Song**". Laul ise oli pärit Chaplini filmist "Krahvitar Hong Kongist". Clarki singel tõusis kohe kaheks nädalaks Briti tabeli tippu ja ainuüksi Inglismaal müüdi seda pool miljonit eksemplari, USA-s jõudis laul 3. kohale. Petula Clark oli nii populaarne, et teda kutsuti esinema Valgesse Majja, kus tollane USA president Lyndon Johnson korraldas

pärast pressiesinemist piduliku dinee.

70ndatel jätkusid Petula Clarkil esinemised nii kontsertlavadel kui menekad filmiroolid. Plaat müüdi ikka veel tohututes kogustes, kuid tabeli tippu ei jõudnud neist enam ükski. See aga ei tähendanud, et Petula oleks kindad varna visanud! 1981 otsustas ta vastu võtta Maria roll muusikalis "Helisev muusika", mida 14 kuud jutti etendati edukalt Londonis, "Apollo Victoria" teatris. 1983 esines ta koos Londoni Filharmoonia orkestriga Londoni Kuninglikus Albert Hallis, millest koostati ka duubel-album. 1985 alustas Petula tööd pearolli kallal enda loodud muusikalis "Someone Like You", mille esietendus toimus Cambridge'i Kunstiteatris 1987. aastal. 2000. aastal pakuti talle pearolli Andrew Lloyd Webberi muusikalis "Sunset Boulevard".

Tänaseni on see nüüdseks juba 7 aastakümnet pinnal püsinud suurepärase lauljatar salvestanud üle 1000 laulu ja tema plaate on müüdnud kokku üle 68 miljoni eksemplari.

1998. aastal ulatas Inglise kuninganna Elisabeth II Petula Clarkile Briti kuningriigi kõrgeima ordeni "Commander of the Order of the British Empire". (CBE). Kuid see ei ole ilmselt veel kõik!

Teatripisik südames



Sügis 2009. Eelmisest muusikalist, mida Jakob Westholmi Gümnaasiumi algklasside õpilastega etendati, on möödunud 4 aastat. Aeg uue etenduse lavastuseks on käes. Selleks saab Kaari Sillamaa ja Urmas Lattikase muusikal „Pöial-Liisi“. Koolis kuulutatakse välja katsed, kus iga õpilane, kes soovib muusikalist osa võtta, loeb luuletust või laulab. Suurema või väiksema osatäitmise saab iga

laps, kes ise seda väga soovib. Koostöös lavastaja õpetaja Lea Heieriga jäävad silma peaosalised Sonja Kõrvits ja Johanna Maria Meister – väikesed särasilmsed tüdrukud. Ja nii see prooviperiood peale hakkab. Iga tegelasele on kaks lauljat, lisaks jutustajad, tantsijad, koor – kokku 71 last. Juba säilib tantsujuht Alice Varter saalis tantsusamme, õpetaja Lea Heier harjutab stseene ja lauluõpetajatel on koostatud graafik laulude harjutamiseks. Aga ikka juhtub nii, et keegi läheb klaveritundi või spordiringi ja tegelikult on kevad alles kaugel...

Talv 2010. Lavastusala kunstnik õpetaja Aade Veskimägi sõidab mööda kangapoodide ning hommikusi tööletulekuid ilmestavad laused: “Näe, sellest tuleb muti kostüüm ja sellest konna püksid!”. Kooli ilmuvad meetripik-kused porgandid ning gloobusesuurused maasikad-mustikad. Saali põrandal maalib kunstnik Agne Talu lavale hiigelsuurt taustakangast. Nukuteatri meistri-mehe Urmas Soosalu käe all valmib hiigelsuur vesiroos. Tantsusammud hakkavad selgeks saama, laulud pähe jääma ja lapsed tunnevad ennast laval juba päris hästi. Paika saavad ka etenduste kuupäevad – 29. ja 30. aprill.

Märts 2010 – koolivaheaeg.

2 päeva tehakse Kevade tänava koolimajas usinasti proove. Suur lava annab teatritunde ja keegi ei virise, et vaheajal peab jälle kooli tulema. Prints (Paul Schiffrin või Kasper Kaar) julgeb juba Pöial-Liisil käest kinni võtta, Mutt (Georg-Rasmus Mäe) kurdab, et tema kostüümi pea vajub pidevalt paremale ja Hiireemand (Agne Liis Jõgi või Pürgit Sirel) on saba ära kaotanud. Tegelasel on osad peas ja pisiasjad saavad paika.

Aprill 2010. Algklasside kooliperet on tabanud teatripisik. Kolleegide käe all valmivad etenduste plakatid ja kavad. Ömmeldakse veel viimaseid kostüüme. Ja ongi käes aprilli viimane nädal. Õpetajad Janne Kütt ja Külli Retpap on kehastunud lavapoisteks, et õigel ajal kardinat sikutada ja dekoratsioone vahetada. Ja nii see kauaõpitud muusikal algab. Pöial-Liisi vesiroosist väljatulek jätab lahti nii mõnegi väikese vaataja suu. “Kurb laul” toob pisara silmanurka, konnapoiste (Karl Kustav Kembre ja Matthias Merelaine) räpp kutsus esile aplausi. Nii mõnigi lasteaialaps on valmis koos hiireperega muti urgu minema. Kosjastseen Lilleriigis on suursugune ja väike tüdruk saalis küsib oma emalt: “Kas prints võttis päriselt Pöial-Liisi naiseks?”

Ja lõpuks saab läbi ka neljas etendus. Meid on vaadanud umbes 800 inimest. Südames on rõõmu ja pisut kurbustki. Laste silmad säravad, õpetajad on väsinud, aga õnnelikud.

On küsitud, et kuidas on võimalik 71 last muusikalis osalema panna. Selleks on vaja tublisid ja õpihimulisi lapsi, tugevat lavastajat ja teda ümbritsevat meeskonda, toetavaid ja abivalmis kolleegide ning tegusaid lapsevanemaid. Kindlasti kohtame mõnda õpilast tulevikus ka päris lavalaudadel!

Moefestival „Max Moda“ toimus neljandat korda!

Aprillikuu teisel nädalavahetusel võis osa saada saada hiilgusest, millist iga päev ei näe. Nimelt toimus juba neljandat korda rahvusvaheline moekonkurss-festival „Max Moda“.

6–9aastaste Miss Max Moda tiitli pälvis Tereza Putene (Riia), I printsess on Laura Mende (Riia). Mister Max moda 2010 on Semjon Panov (Sankt-Peterburg), eritiitlid said Sofia Jesipenko (Sankt-Peterburg) ja Sofia Tsasinkina (Kiiev). ”



Fsimest korda korraldati festivali raames ka missi ja misterivalimised. Põnev võistlusprogramm leidis aset väga põnevas kohas – säravad osalejad panid end proovile vee peal. Mitte küll lainetel kõndides, vaid Tallinki laeval Baltic Queen. Tähendab „Baltic Queen“ ju tõlkes Baltimaade kuningannat ning mis võiks moemissivõistluseks veel paremini sobida!

Missiks ja misteriks pürgijaid oli aga kaugemaltki kui Baltimaadest – lisaks Eestile ja Lätile saabus võistlejaid ka Venemaalt ning Ukrainast. Missi- ja misterikandidaadid pidid pealtvaatajatele ja žüriile demonstreerima oma inglise keele oskust, loovust, kõndimise osavust (mida kutsutakse keeruka prantsusepärase sõnaga „defileeks“) ja stiilitunnet. Plusspunktkeandsid ka koreograafia originaalsus, hea rütmiline ning näitlejameisterlikkus näha võis nii keerukaid tantsumängusid kui muusikalisi minietendusi. Võitmiseks pidi olema ilus, tark, osav... Ning lisaks omama veel midagi erilist – seda sädet, mida on raske sõnadesse panna, kuid mis on just missidele ja misteritele omane.

Osalejad olid jaotatud kolme vanusegruppi: 6–9 aastased, 10–13 aastased ja 14–22 aastased. Kahes nooremas vanusegrupis läksid tiitlid küll välismaale, ent kõige vanemas vanusegrupis jäid nii missi- kui ka misteritiitel Eestisse.

Kohtumiseni järgmisel aastal – loodetavasti nii osalejate kui ka pealtvaatajatena!

Iris Müntel



10–13aastaste Miss Max Moda on Diana Zinkovič (Moskva), I printsess Anastassia Panassova (Moskva), II printsess Zoriana Ševtšenko (Kiiev). Erinevaid moemissitiitleid pälvisid veel Valentina Njurkova (Moskva), Anastassia Rudnitska (Kiiev), Maria Stroikova, Heelika Uuk (Tallinn), Margarita Asatjan (Moskva), Lasna Bulina (Riia), Elena Dorofjeva (Moskva), Leila Saitova (Moskva), Alina Temnenko (Kiiev) ja Marija Mezote (Riia).

14–22aastaste vanuserühmas valiti Miss Max Modaks 2010 Hendrika Näägo (Tallinn), I printsess on Aleksandra Žukova (Moskva), II printsess Jekaterina Jomika (Riia). Eritiitlid pälvisid Anna Beljajevskaja (Moskva), Marta Potehhina (Kiiev), Olena Sokörkina (Kiiev), Eliza Listopada (Riia). Mister Max Moda 2010 on Sergei Rutski (Tallinn) ning stiili-misteri tiitli pälvis Rain Laas (Tallinn).

Projekti toetasid Euroopa Liit, Kultuuriministerium, Intergatsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus „Meie inimesed“, Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fond.



Smoby

RR DE B 2010,6
1378



Suvemängudega käed-jalad tugevaks ja pruuniks!

Tubased asjad – arvuti ja teler – võiksid nüüd väheke puhkust saada. Nemat vajavad töötamiseks elektrit, õuemängudega koguvad lapsed energiat päikesest, mere- või järveveest ja värskest õhust. Juunikuu on just õige aeg ujumiseks, suplemiseks ja aias-hoovis müttamiseks. Smoby vastupidavad plastiivakastid, liumäed,

ujumisrõngad, mängutraktorid ja rannatarbed on mõeldud suverõmude loomiseks kõigile rüblikutele!

Hei, noored leiutajad! Joonistage ja kirjutage meile sellest, missuguseid suvel vajalikke mängutarbeid leiutaksite teie!

Parimatele suveleiutajatele auhinnad Rekatolt!

REKATTO